

Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség

LEADER HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2023-2027

Készítette: Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Egyesület munkaszervezete

Elfogadás dátuma: 2023. december 21.

Tartalom

Rövidítések jegyzéke	3
Bevezetés	4
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata	5
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése	7
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása	8
4. Horizontális célok	11
4.1 Esélyegyenlőség	11
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem	12
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	13
6. Külső koherenciák azonosítása	16
7. Helyzetfeltárás	19
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása	19
7.2 SWOT analízis	24
8. A stratégia beavatkozási logikája	25
8.1 A stratégia jövőképe	26
8.2 A stratégia célhierarchiája	26
9. Cselekvési terv	27
9.1 Az intézkedések leírása	27
9.2 Együttműködések	33
9.3 Kommunikációs terv	34
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek	34
10. Monitoring és Indikátorok	35
10.1 Monitoring	37
10.2 Az indikátorok megadása	38
11. Indikatív pénzügyi terv	41
12. Mellékletek	41

Rövidítések jegyzéke

DZVSZ: Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség

EMVA: Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap

EU: Európai Unió

HACS: Helyi Akciócsoport

HBB: Helyi Bíráló Bizottság

HF: Helyi Felhívás

HFS: Helyi Fejlesztési Stratégia

IH: Irányító Hatóság

KAP: Közös Agrárpolitika

KAP ST: Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

KSH: Központi Statisztikai Hivatal

LEADER: Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT: Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

TCS: Tervezési Csoport

TEIR: Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

VP: Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

Bevezetés

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség 2012-ben alakult 31 település részvételével. Az egyesület által lefedett térség magában foglalja a tokaj-hegyaljai borvidék 14 települését, a Taktaköz falvait és a Harangod-vidéket is. Elsődlegesen azt tűztük ki célul, hogy minél többen forduljanak hozzánk érdeklődéssel és bizalommal a vidék fejlődésének érdekében. Fontos, hogy térségünk lakói, civil szervezetei, vállalkozói és önkormányzatai aktívan vegyenek részt az Európai Unió Közös Agrárpolitikájának megvalósításában. A megalakulásunk óta eltelt több, mint tíz évben elkezdődött egy pozitív folyamat, amit egyrészt szeretnénk folytatni, másrészt a problémák és megoldásra váró feladatok új kihívásokat támasztanak elénk. A KAP ST forrásai az új, 2023-2027-es Európai Unió programozási időszakban szükségessé teszik új Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítését. A rendelkezésünkre álló forrást szeretnénk úgy felhasználni, hogy a térség negatív folyamatait lassítani lehessen és erőforrásait jobban kihasználhassuk.

A Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítése során a korábbi időszak tapasztalatait figyelembe véve, újra felmértük a térség erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit. Megszólítottuk valamennyi szférát. Mindezt különböző módszerek segítségével tettük: személyes konzultáció során, fórumokon, kérdőívek segítségével stb. Az összegyűjtött helyi fejlesztési igények alapján került összeállításra a Helyi Fejlesztési Stratégia, mely részletesen vázolja azokat az elképzeléseket, amelyekkel a térség problémáira adott LEADER válaszok szerepelnek. Közös célunk, hogy az itt megfogalmazott célok mentén a Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség területének lakói megtapasztalhassák az együttműködésben rejlő erőt és a közösség hosszú távon gyarapodjon.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységeiben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACs-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACs-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACs-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACs-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACs részére.

A HACs működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACs legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózati építés más HACs-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACs-ok támogathatják a projektötletek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

1. A helyi gazdaság megerősítése a mikrovállalkozások fejlesztésén keresztül valósulhat meg a LEADER-en keresztül a legegyszerűbben, emiatt a mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása kiemelt jelentőségű. Elsődlegesen a már meglévő tevékenységek korszerűsítését és hatékonyságát kívánjuk segíteni, emellett új funkciók létesítését is szeretnénk támogatni. A térség felzárkózása szempontjából fontos, hogy a már meglévő piaci pozíciók javuljanak, a termékek és szolgáltatások színvonala növekedjen. Térségünkben kiemelt jelentőséggel bír a turisztikai – azon belül is aktív turizmust szolgáló – vállalkozások jelenléte, mely a stratégia egyik legfontosabb eleme.

2. A térség önkormányzatai és civil szervezetei a helyi erőforrások közvetlen megjelenítői; természeti és kulturális környezetünket az ő munkájuk óvja, védi és újítja meg elsősorban. A forráshiányos szereplők támogatása az új, innovatív módon megvalósuló fejlesztések révén az így elérhető értékeket mutatják be. Az így megvalósuló fejlesztések révén megteremtik a lehetőségét a helyben eltöltött idő aktív eltöltésére, a kiegészítő jellegű turisztikai attrakciók és szolgáltatások pedig további fejlesztéseket eszközölnek.

3. Fontos cél a települési szintű és térségi kapcsolati hálók kialakulásának elősegítése és helyi identitástudat erősítése az egészséges, öntevékeny, hagyományápoló helyi társadalom megteremtésének jegyében. A települések lakóit egymáshoz közelebb hozó rendezvények hozzájárulhatnak az egészséges, nyitott helyi társadalom kialakulásához. Stratégiai cél a térségen belüli kapcsolati hálók, együttműködések erősítése. A komplex,

egymás kultúrájának, értékeinek, munkájának megismerését elősegítő rendezvények, táborok növelik az összetartozás, a felelősségteljes és fenntartható gondolkodás terjesztését a térségben.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

- 1) Területalapú megközelítés: a DZVSZ által lefedett terület egy homogén, összefüggő vidéki egység, ami három mikrotérséget egyesít (Tokaj-Hegyalja, Taktaköz, Harangod-vidék). A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, hagyományok, szokások, történelem vagy akár földrajzi helyzetük köti össze. Ez a megközelítés működőképes, a valós igények jobban körülhatárolható és pontosabb fellépéseket tesz lehetővé.
- 2) Alulról építkező megközelítés: egyes fejlesztések, programok megvalósulása eredményesebb és hatékonyabb, ha a helyi viszonyokat, erőforrásokat ismerő helyi lakosok, szervezetek fogalmazzák meg az elérni kívánt célokat, fejlesztési igényeket. A HACS a HFS megfogalmazása során a helyiakkal közösen fogalmazta meg a térségünk jövőjével kapcsolatos elképzeléseket. A helyi közösségfejlesztés, az együttműködés, a mindenki számára kezdeményező stratégia kidolgozása és annak végrehajtása így válik a Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség és a helyi szereplők közös ügyévé.
- 3) Innovativitás: a sajátos, alulról jövő szükségletek feltárásának kiemelt szerepe van az újítások tekintetében. A terület sokszínűsége garantálja a fejlesztési elképzelések sokféle megközelítését, az újító szándék különböző formáit. A HFS lehetőséget kíván biztosítani azok számára, akik az innovatív elképzelésükkel hozzá kívánnak járulni az új időszak fejlesztéseéhez.
- 4) Integrált megközelítés: a LEADER program egyik legfontosabb alapja nem egy ágazat fejlesztési programja, hanem a vidéki térségek fejlesztésére irányuló tevékenységek és ágazatok közötti kapcsolat. A közösen megfogalmazott stratégiánkban már a projektek szintjén megjelenik az együttműködés, mely a térségek közötti, nemzetközi szinten is megvalósul. Az integrált megközelítés ugyancsak megvalósul az egyesület döntéshozó szervében, illetve a tervezési folyamatokban.
- 5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: a LEADER programban a decentralizáltság többek között a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában mutatkozik meg. A döntéshozókészítésbe a HACS tagsága a küldötteken keresztül vehet részt, míg az egyesület által szervezett nyílt rendezvények, kommunikációs csatornák biztosítják a közvetlen részvételt az egyeztetésekben. A LEADER finanszírozásában ilyen módon is megvalósul a decentralizáltság: a források tervezését és elosztását a HACS küldöttgyűlése és a Helyi Bíráló Bizottsága végzi.
- 6) Hálózatépítés, együttműködés: a DZVSZ és egyéb szervezetek közötti hálózatok meglétének alapja a helyi tapasztalatok, jó gyakorlatok és eredmények terjesztése, cseréje, a tudás, akár a munkamódszerek továbbadása. A hálózatépítés hozzájárul az elszigeteltebb vidéki térségek integrálásához és fejlesztéséhez. Egyesületünk a múltban létrehozott hálózatának megerősítése mellett – elsősorban az aktív turisztika, mint célterület vonatkozásában – új együttműködésekre kíván lehetőséget biztosítani. Mindezekon felül pedig saját projektjének megvalósításával is a hálózatosodást kívánja képviselni.
- 7) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása: a háromoldalú partnerségek központi szerepet töltenek be a LEADER programban. A HACS által koordinált stratégia megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását, mélyítését. Tovább kívánjuk erősíteni a HACS, mint „mini fejlesztési központ” koncepcióját, bekapcsolódva a stratégiai partnerek fejlesztési elképzeléseinek tervezésébe is.

A LEADER alappillérei a közösségért felelősségteljesen végzett munka alapjai is egyben. A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség nyitott a fent megfogalmazott tulajdonságok megismertetésére, azok továbbfejlesztésére és tökéletesítésére.

Irányadó jogszabályok:

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről.

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A HFS tervezési munkálatait a Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség küldöttgyűlésének határozata alapján az egyesület munkaszervezete végezte. Különböző eszközöket használtunk a társadalmasításra és egyeztetésekre: személyes konzultációkon, valamint mikrotérségi területi lefedés módszer alkalmazásával csoportos egyeztetések során, projekt ötletlapok segítségével részletes képet kaptunk többek között a jövőbeli fejlesztési elképzelésekről. Az alábbi táblázat foglalja össze az egyeztetések időbeli ütemezését:

	Helyszín	Dátum	Témák	Résztevők száma
Fórumok	Bodrogkisfalud	2022.06.25.	LEADER nap (BOLDOGkisfalud) HFS tervezéssel kapcsolatos megbeszélés, egyeztetés	42
	Alsódobsza	2022.09.17.	LEADER nap HFS tervezéssel kapcsolatos megbeszélés, egyeztetés	57
	Bodrogkisfalud	2022.12.13.	LEADER tájékoztató fórum rendezvény: HFS tervezéssel kapcsolatos tájékoztatás és egyeztetés	11
	Szerencs	2023.03.29.	LEADER tájékoztató fórum rendezvény: HFS tervezéssel kapcsolatos tájékoztatás és egyeztetés	23
	Taktaszada	2023.04.27.	LEADER tájékoztató fórum rendezvény: HFS tervezéssel kapcsolatos tájékoztatás és egyeztetés	23
	Tállya	2023.04.29.	LEADER tájékoztató fórum rendezvény: HFS tervezéssel kapcsolatos tájékoztatás és egyeztetés	27
	Rátka	2023.05.13.	LEADER tájékoztató fórum rendezvény: HFS tervezéssel kapcsolatos tájékoztatás és egyeztetés	14
	Bekecs	2023.05.01.	LEADER majális és tájékoztató fórum: HFS tervezéssel kapcsolatos tájékoztatás és egyeztetés	31

	Bodrogkisfalud	2023.06.28.	LEADER tájékoztató fórum, egyeztetés	16
--	----------------	-------------	--------------------------------------	----

Munkacsoporti/ Tervezői ülések, személyes megbeszélések	Szerencs	2022.05.26.	DZVSZ taggyűlés, TCS ülés, HFS tervezéssel kapcsolatos megbeszélés	5
	Szerencs	2022.12.13.	TCS ülés, HFS tervezéssel kapcsolatos megbeszélés, egyeztetés	5
	Szerencs	2023.01.26.	TCS ülés, HFS tervezéssel kapcsolatos megbeszélés, egyeztetés	5
	Szerencs	2023.03.31.	TCS ülés, HFS tervezéssel kapcsolatos megbeszélés, tájékoztatás	8
	Szerencs	2023.05.30.	DZVSZ taggyűlés, TCS ülés, HFS tervezéssel kapcsolatos egyeztetés	6
	Tarcal	2022.07.12.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	4
	Taktaharkány	2022.07.26.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	4
	Sóstófalva	2022.08.16.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	3
	Csobj	2022.09.05.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	3
	Újcsanános	2022.10.13.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	2
Munkacsoporti/ Tervezői ülések, személyes megbeszélések	Legyesbénye	2022.11.28.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	2
	Tokaj	2022.12.12.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	5
	Baskó	2023.01.12.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	3
	Szegilong	2023.02.07.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	2
	Tállya	2023.02.17.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	3
	Tiszalúc	2023.03.06.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	3
	Golop	2023.03.22.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	2
	Megyaszó	2023.04.14.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	3
	Taktakenéz	2023.04.21.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	2
	Alsódobsza	2023.05.20.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	2
	Monok	2023.06.13.	Projekteggyeztetés, HFS megbeszélés	3

A HFS TCS-ben igyekeztünk a szférák közötti megoszlást érvényesíteni; emellett volt női tagja és fiatalos tagja is a csoportnak.

A személyes egyeztetések során kettős cél mentén haladtunk: elsősorban a tapasztalatok, jó gyakorlatok áttekintésére helyeztük a hangsúlyt (projektek tartalma, elszámolhatósága, támogatási és kifizetési kérelmezés tapasztalatai stb.), másrészt a HFS célrendszeréhez leginkább illeszkedő projektek részleteinek (támogathatóság, megvalósításra rendelkezésre álló idő, rendelkezésre álló forrás stb.) tárgyalása került előtérbe.

A DZVSZ igyekezett ezeken túlmenően egyéb módon is kommunikálni a partnerekkel és érdeklődőkkel (pl. projektgyűjtő adatlap), azonban ezek csekély sikerrel jártak (kevesebb, mint egy tucat projektadatlap érkezett, amelyek kapcsán szinte minden esetben folytattunk személyes konzultációt).

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület

lakosságszáma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

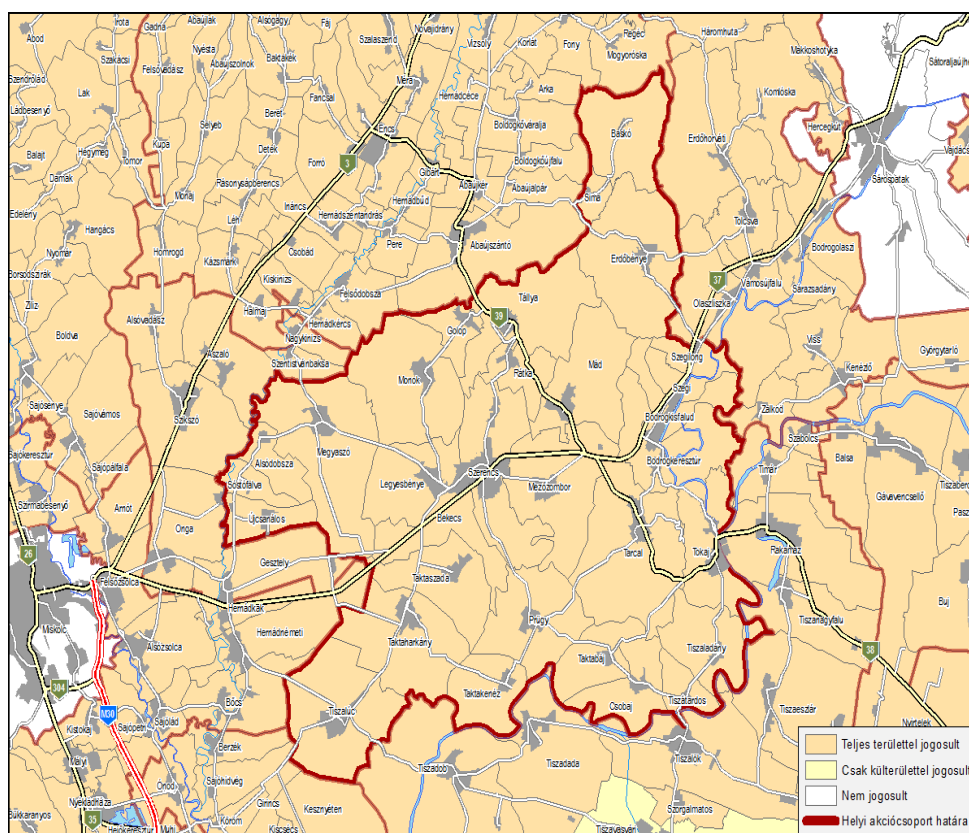
a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosságszám).

A HACS által lefedett terület nem változott a 2014-2020-as programozási időszakhoz képest.

A DZVSZ működési területe 791 km², amely az észak-magyarországi régióban, azon belül Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében található. A DZVSZ akcióterületét 4 járás és 31 település alkotja.

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség működési területéhez tartozó települések:

- **Gönci járás:** Baskó, Sima.
- **Miskolci járás:** Sóstófalva, Újcsanálós.
- **Tokaji járás:** Bodrogkeresztúr, Bodrogkisfalud, Csobaj, Erdőbénye, Szegi, Szegilong, Taktabáj, Tarcál, Tiszatardos, Tiszaladány, Tokaj.
- **Szerencsi járás:** Alsódobsza, Bekecs, Golop, Legyesbénye, Mád, Megyaszó, Mezőzombor, Monok, Prügy, Rátka, Taktakenéz, Szerencs, Taktaszada, Taktaharkány, Tállya, Tiszalúc.

1. ábra: A DZVSZ elhelyezkedése

A működési terület állandó lakónépessége 2023. január 1-jei adatait tekintve 52.362 fő, az elmúlt évek során csökkenő tendenciát mutat, amit a térségből történő elvándorlásból, illetve az elöregedés miatti népességcsökkenésből és a születések csekély számából adódik.

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.

A HACS szempontjából kiemelt jelentőségű az együttműködések kialakítása, fenntartása és ápolása. A DZVSZ által lefedett térségben számos lehetőség nyílt partnerségek létesítésére, melyeknek több szintjét is érinti a HACS tevékenysége.

A legközvetlenebb szint a tagsággal kialakított együttműködések rendszere. Ennek legfontosabb résztvevői a tagönkormányzatok, melyek közül tízzel szoros együttműködést alakított ki az egyesület: elsősorban a Vidékfejlesztési Program (VP) és egyéb pályázati felhívások vonatkozásában számíthattunk egymásra (lásd 9.sz. melléklet). Az együttműködés eredményeként a HACS közreműködött több, mint 2 milliárd forint támogatás pályázatának elkészítésében és lehívásában. További stratégiai partnereink azok az egyesületi tagok, akik helyszíni vagy egyéb támogatást biztosítanak a rendezvényeinknek, illetve segítik a munkaszervezet tevékenységét.

A partnerség másik területe azon szervezetek, akikkel érdekeltek vagyunk a térségben lezajló fejlesztések közös tervezésében és megvalósításában. A 2014-2022 időszakban két ilyen szervezetet lehet kiemelni: az Esély és Részvétel Közhasznú Egyesületet (ERKE), amely egyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Civil Községi Szolgáltató Központ szerepét is ellátja, illetve a Taktaköz-Hernádvölgy Fejlesztéséért Nonprofit Kft.-t. Míg előbbi a civil szektor információval történő ellátását segíti, utóbbi az önkormányzatok és társulások fejlesztési elképzeléseit hangolja össze.

Az együttműködés másik szintjén azok a szervezetek találhatók, akikkel közös projektet valósítottunk meg a VP -LEADER Térségek közötti együttműködések támogatása jogcímben. Az itt létrejött együttműködések – különös tekintettel az aktív turisztikai lehetőségekre – a későbbiekben is fejleszteni szeretnénk. Ezeket az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
"Bodrog-parti összefogás"(1868357077) Az együttműködő térségekben kiváló természeti feltételei vannak az aktív vízi turizmusnak. A projekt alapkonceptiója ennek megfelelően a térségben a Bodrog mentén a vízi turizmussal kapcsolatos új megoldások ösztönzése, a természeti és kulturális értékeiben rejlő turisztikai-gazdasági potenciál kiaknázása a tapasztalatok megosztásán, és közösakciók végrehajtásán keresztül.	Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség	2 198 445 Ft	A projekt megvalósítása befejeződött.
	Bodrog Egyesület	6 156 000 Ft	
	Kisfalucska Nonprofit Kft.	10 503 200 Ft	
„Dél-Zemplén és Nyárádmente aktív turizmushoz kapcsolódó lehetőségei” (1915618225) A két szervezet stratégiájának közös pontja, hogy mind-kettő esetében kiemelt szerepet játszik az aktív turizmus és az ehhez kapcsolódó vidékfejlesztési lehetőségek kiaknázása. A pályázat keretében lehetőséget biztosítottunk a két szervezet között a turizmussal kapcsolatos jó gyakorlatok, tapasztalatok cseréjére és a speciális tudás átadására, amely megalapozza a turizmus, mint gazdasági húzóágazat fejlődését és további innovatív együttműködések kialakulását.	Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség	20 051 319 Ft	A projekt megvalósult.
	Nyárádmente LEADER Egyesület	0 Ft	
„Dél-Zemplén és Bükkalja "zöld" turisztikai lehetőségei” (1944784421) Projekt rövid összefoglalója: Az együttműködő térségekben kiváló természeti feltételei vannak az aktív turizmusnak. A projekt alapkonceptiója ennek megfelelően a térségben a túravezetéssel, -szervezéssel, a gyalogos és kerékpáros, azaz „zöld” turizmussal, természetjárással kapcsolatos új megoldások ösztön-	Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség	6 569 648 Ft	A projekt zárása folyamatban (kötelezettség-átadás szintén folyamatban).
	Holocén Természetvédelmi Egyesület	10 190 618 Ft	

zése, a Dél-zempléni, valamint bükkaljai vidék természeti és kulturális értékeiben rejlő turisztikai-gazdasági potenciál kiaknázása a tapasztalatok megosztásán, és közös akciók végrehajtásán keresztül.	Észak-Magyarország Flórája Faunája Alapítvány	1 899 999 Ft	
„Dél-Zemplén valamint Erdővidék és Olt mente turisztikai lehetőségei” (1915667254) Mindkét vidékfejlesztéssel foglalkozó szervezet stratégiájában hangsúlyos helyet foglal el az aktív turisztika területe. Mindkét térség természeti környezete minden lehetőséget megteremt arra, hogy a helyi gazdaság egyik húzóágazata legyen a turisztika és a hozzá kapcsolódó gazdasági területek. A pályázat keretében lehetőséget biztosítunk a két szervezet tapasztalatcseréjére, közös programok lebonyolítására, ezáltal megalapozva egy hosszabb távú, folyamatosan élő kapcsolat kialakítását.	Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség	19 378 673 Ft	A projekt lezárult, a záró kifizetési kérelem benyújtásra került.
	ALUTUS LEADER Egyesület	0 Ft	

A jövőbeni együttműködésekéről lásd a 9.2. pontot.

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

Egyesületünk munkaszervezeti irodája a HACS központjában, Szerencsen található (Csalogány u. 5/a.). A közösség munkaszervezete hétköznapokon 8-16 óráig (szerdánként 8-17.00 óráig, pénteken 8-13.30 óráig) fogadja az ügyfeleket, melyeken személyre szabott segítségnyújtás biztosítunk a projektgazdáknak, illetve a pályázóknak. A helyi szereplők számára személyes találkozásokra lehetőséget is biztosítunk, a különböző kommunikációs csatornáinkon keresztül a helyi szereplők pedig részt vehetnek tervezésben és a Stratégia végrehajtásban

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

Az egyenlő esélyek biztosítása érdekében fontos, hogy a HACS döntéshozó testületében legalább egy nő és egy fiatal személy (41 év alatti) legyen jelen. Az Európai Unió alapelvei alapján mindenki számára biztosítani kell a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös figyelmet fordítva a fogyatékkal élőkre, gyermekekre és hátrányos helyzetű csoportokra.

Az aktív részvétel és a befogadás előmozdítása érdekében minden társadalmi réteget lehetőséget kap a HFS tervezési folyamatában való részvételre és véleménynyilvánításra, különböző módszerek segítségével. A HFS az eddig kevésbé aktív LEADER szereplőket is bevonja a munkába az meglévő kapcsolati hálón keresztül.

Hátrányos helyzetű csoportok bevonása és támogatása:

Elérhetővé teszünk olyan intézkedéseket és programokat, amelyek célzottan segítik a hátrányos helyzetű csoportokat, például munkaerő-piaci integrációt, oktatási lehetőségeket és szociális támogatást nyújtva.

Nők és fiatalok szerepének megerősítése:

Fontos a térség fiataljainak a megtartása és a pályakezdekők támogatása az esélyek kiegyenlítése és az elvándorlás arányának csökkentése. Biztosítjuk, hogy a döntéshozatali testületekben (például a Helyi Bíráló Bizottságban) legalább egy nő és egy fiatal személy (41 év alatt) legyen jelen. Ezzel erősítjük a nők és fiatalok képviselőit és részvételét a tervezési folyamatban.

Szegregáció elkerülése:

Azon munkálkodunk, hogy ne közvetítsünk szegregációt semmilyen formában. A tervezés során olyan intézkedéseket és programokat dolgozunk ki, amelyek elősegítik a közösségek integrációját, és nem hoznak létre elkülönülő csoportokat.

Esélyegyenlőség és társadalmi befogadás előmozdítása:

Szemléletformáló tevékenységeket tervezünk, amelyek célja az esélyegyenlőség és a társadalmi befogadás előmozdítása. Ebben az érzékenyítés és kapacitásfejlesztés is fontos szerepet játszik.

Kapacitásfejlesztés hátrányos helyzetű csoportok számára:

Programjainkkal lehetőséget teremtünk a hátrányos helyzetű csoportoknak a személyes és szakmai fejlődésre, ami hozzájárul az esélyegyenlőséghez és a társadalmi befogadáshoz.

Nyitott és konzultatív tervezési folyamat:

Biztosítjuk, hogy a tervezési folyamat nyitott legyen minden társadalmi réteg számára, és lehetőséget adjunk véleménynyilvánításra és aktív részvételre. Ez elősegíti a különböző nézőpontok figyelembevételét és a szegregáció elkerülését.

Ezen horizontális célok alapján törekszünk arra, hogy a HFS programja teljes mértékben támogassa az esélyegyenlőséget, megelőzze a szegregációt, és lehetőségeket teremtsen a hátrányos helyzetű csoportok, a nők és a fiatalok számára a társadalmi és gazdasági fejlődésben való részvételre. A fenti célok központi szerepet játszanak a program tervezésében és végrehajtásában, hogy biztosítsuk a szélesebb közösség részvételét és a társadalmi igazságosság elérését.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A fenntarthatóság és környezetvédelem kiemelt szempontok a támogatott projektek esetében. Fontosnak tartjuk a környezetvédelmi szempontok figyelembevételét minden projekt esetében. A HFS célja a térség környezeti erőforrásainak megóvása és fenntartása környezetvédelmi intézkedések, például környezetvédelmi előírások betartása, megújuló energiaforrások használata és energiatakarékos beruházások támogatása révén.

Ezen célokat támogatja a projekt értékelési rendszer is, amely a környezettudatosság és megújuló energiák felhasználását is figyelembe veszi a projekt kiválasztásakor.

Cél, hogy az Akciócsoport HFS segítse a tudatos vidékfejlesztést.

A fenntarthatóság és környezetvédelem szintén kiemelt célok a HFS keretében:

Környezetvédelmi szempontok figyelembevétele projektekben:

Minden támogatott projekt esetében kiemelten fontos szempont a környezetvédelmi szempontok figyelembevétele. Ennek részeként a projektjelentkezőknek be kell tartaniuk környezetvédelmi előírásokat és támogatniuk kell az energiatakarékos és fenntartható megoldásokat.

Megújuló energiaforrások támogatása:

A HFS keretében támogatjuk a megújuló energiaforrások használatát a térségben. Ennek célja a környezeti fenntarthatóság előmozdítása és az energiafüggőség csökkentése.

Energiahatékony beruházások elősegítése:

Az energiahatékony beruházások támogatásával csökkentjük a környezeti terhelést és elősegítjük a fenntarthatóságot. Projektjeink közé tartoznak olyan intézkedések is, amelyek energiatakarékosságot eredményeznek.

Környezetvédelmi előírások betartása:

Biztosítjuk, hogy minden projekt a környezetvédelmi előírásoknak megfelelően működjön, és ne okozzon környezeti károkat vagy szennyezést.

A természeti erőforrások megóvása:

A DZVSZ működési területén, ahol az érintetlen természet és a világörökségi kultúrtáj kiemelkedő érték, fontos számunkra a természeti erőforrások megóvása és fenntartása. Ennek érdekében olyan fejlesztéseket tervezzük, amelyek minimalizálják a környezeti hatásokat.

Környezettudatos szemléletformálás:

A HFS keretében szemléletformáló tevékenységekkel is hozzájárulunk a környezettudatosság növeléséhez a térségben. Ezek a programok, rendezvények segítenek a közösségeknek jobban megérteni a fenntarthatóság fontosságát és cselekedni az értékteremtő környezetvédelem érdekében.

Ezen intézkedések révén a HFS nemcsak a társadalmi, hanem a környezeti fenntarthatóságot is előmozdítja, és egyensúlyt teremt a gazdasági fejlődés és a környezetvédelem között. A program célja, hogy a térség hosszú távon megőrizze természeti és környezeti értékeit, miközben támogatja a gazdasági növekedést és a társadalmi fejlődést.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A HACs 2014-2020-as programozási időszakban és az átmeneti időszakban összesen 7 Felhívást jelentetett meg, melyből egy az IH által összeállított központi felhívás volt.

A Felhívások közül 4 gazdaságfejlesztési célokat szolgált, 3 pedig közösségfejlesztési céllal jött létre. A 2014-2022 időszak felhívásait és azok adatait a következő táblázat tartalmazza:

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege (Ft)	Kötelezettségvállalás mértéke (%)
Partnerségen alapuló közösségi kezdeményezések támogatása	VP6-19.2.1.-24-8.1.1-17	26db	6db	17.912.447	100
Helyi termékek együttműködés keretében történő előállításának, piacra jutásának és marketingjének támogatása, különös tekintettel a mezőgazdasági termékek feldolgozására és melléktermékek hasznosítására	VP6-19.2.1.-24-8.1.2-17	24db	6db	38.473.493	100
Közösségi, elsősorban turisztikai szolgáltatások létrehozásának támogatása a kihasználatlan ingatlanok fejlesztésével	VP6-19.2.1.-24-3-17	12db	6db	62.865.880	100
Mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása, különös tekintettel a megújuló energiaforrások felhasználására	VP6-19.2.1.-24-4-17	23db	8db	47.905.877	100
Egyházi civil szervezetek megújuló energiaforrás felhasználásának támogatása	VP6-19.2.1.-24-8.1.5-17	6db	3db	18.727.652	100
Közösségi rendezvények és közösségformáló programok támogatása	VP6-19.2.1.-24-8.1.6-17	33db	18db	36.699.895	100
Helyi fejlesztések támogatása	VP6-19.2.1.-24-8.2.1-21	61 db	35 db	539 054 529	102

Eredményes intézkedések: HACCS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Helyi fejlesztések támogatása	VP6-19.2.1.-24-8.2.1-21	61 db	35 db	539 054 529 Ft	102%
Helyi termékek együttműködés keretében történő előállításának, piacra jutásának és marketingjének támogatása, különös tekintettel a mezőgazdasági termékek feldolgozására és melléktermékek hasznosítására	VP6-19.2.1.-24-8.1.2-17	24 db	6 db	38 473 493 Ft	100%
Közösségi rendezvények és közösségformáló programok támogatása	VP6-19.2.1.-24-8.1.6-17	33 db	18 db	36 699 895 Ft	100%

A VP6-19.2.1.-24-8.1.2-17 Helyi termékek együttműködés keretében történő előállításának, piacra jutásának és marketingjének támogatása, különös tekintettel a mezőgazdasági termékek feldolgozására és melléktermékek hasznosítására és VP6-19.2.1.-24-8.2.1-21 Helyi fejlesztések támogatása felhívások kapcsán elmondható, hogy azok eredményessége egyértelműen annak köszönhető, hogy a felhívások a megfogalmazásukban és elvárásaikban az egyszerűsége törekedtek, átláthatók voltak a pályázók számára, továbbá a térségben lévő mikrovállalkozások és őstermelők magas számának köszönhetően nagy sikert generáltak.

A VP6-19.2.1.-24-8.1.6-17 Közösségi rendezvények és közösségformáló programok támogatása kapcsán a fentiekhez hasonló sikert generált, közösségfejlesztési felhívásként az önkormányzatok körében.

Az eredményességet legjobban azzal lehet szemléltetni, hogy a HACS-hoz a programozási időszak alatt összesen beérkezett 185 támogatási kérelemből 127 ehhez a három felhíváshoz kapcsolódik, ami közel 70%-ot tesz ki (68,64%), továbbá a központi felhívás esetében jelenleg is folyamatban van pozitív irányú forrás átcsoportosítás kérelem, 108,5 millió Ft.- értékben, ami még így sem lesz képes fedezni a beérkezett forrásigényt.

A helyi termelők, mikrovállalkozások, egyéni vállalkozók, őstermelők számára meglévő vállalkozások támogatása, székhely/telephely fejlesztés, értékesítési csatornák fejlesztése, digitális megjelenés, eszközbeszerzés támogatás a követendő irány. Önkormányzatok, civil szervezetek és egyházközségek kapcsán elsődlegesnek érezzük a közösségek fejlesztését, az összejövetelek a társas lét és kommunikáció megerősítését, különösképpen azért, mert a legtöbb visszajelzés és tapasztalat alapján a COVID, a jelenlegi energia válság és háborús helyzet a közösségeket szétzilálta, az emberek zöme maga felé fordul, kerüli a közösséget, illetve lehetőség sem akad annyi, mint korábban. Azonban ez a magatartás és társadalmi helyzet a település és közösség szintjén sok negatív hatást rejt, melyek az előrehaladást és innovációt megnehezítik.

Továbbfejlesztendő intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Közösségi, elsősorban turisztikai szolgáltatások létrehozásának támogatása a kihasználatlan ingatlanok fejlesztésével	VP6-19.2.1.-24-3-17	12 db	6 db	62 865 880 Ft	100%
Mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása, különös tekintettel a megújuló energiaforrások felhasználására	VP6-19.2.1.-24-4-17	23 db	8 db	47 905 877	100%

A fenti két intézkedés megvalósítása során azt tapasztaltuk, hogy a térségnek szóló üzenetek és elvárások találkoztak a fogadó oldallal, azonban jóval tágabban értelmezték azokat, mint a HACS eredetileg elképzelte. Ennek következtében számos olyan fejlesztés indult el, amelyre ráépülés, illetve továbbfejlesztés vár még, melyeket a jelenlegi HFS biztosíthat a kedvezményezettek számára. Ennek legfontosabb része az aktív turizmus fejlesztése, amely mindkét felhívás esetében hívószóként működött és a jelenlegi HFS-ben is meghatározó szereppel bír.

Eredménytelen intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Partnerségen alapuló közösségi kezdeményezések támogatása	VP6-19.2.1.-24-8.1.1-17	26 db	6 db	17 912 447 Ft	100%
Egyházi civil szervezetek megújuló energiaforrás felhasználásának támogatása	VP6-19.2.1.-24-8.1.5-17	6 db	3 db	18 727 652Ft	100%

A VP6-19.2.1.-24-8.1.5-17 felhívás kapcsán jelentős érdektelenség mutatkozott, ennél fogva kevés támogatási kérelem érkezett, a forrásokat egyértelműen nem sikerült jól allokálni. Ennek elsődleges oka, hogy az egyházközségek más forrásból vagy saját erőből eszközöltek energetikai beruházásokat, másrészt a civil szervezetek nem rendelkeznek saját tulajdonú ingatlannal, ami alkalmas energetikai támogatások fogadására.

A VP6-19.2.1.-24-8.1.1-17 kapcsán elmondható, hogy a felhívás tartalmát sem a pályázók, sem a pályázatírók nem tudták megérteni. Jelentős gondot okozott, hogy a partnerek nem vettek részt a költségek minimum 10%-ig az összköltségben, vagy csak névleg szerepeltek volna a projektben, ami így elutasítást vont maga után. Nehézségeket okozott a változás bejelentések kapcsán is, sok esetben egy-egy változás olyan számú indikátor csökkenés, vagy költségben való részvételi arányt eredményezett, melyek ellehetetlenítették a projektet.

Ugyancsak negatívumként említhető meg a játszótéri eszközök beszerzésére irányuló pályázatok esetében, hogy a fejlesztéseket – hasonlóan a térfigyelő kamerarendszerek telepítéséhez – építésként kellett vizsgálni, amit a kedvezményezettek nem tudtak a dokumentumok szintjén teljesíteni.

Nemcsak a pályázók, hanem a munkaszervezet dolgozói esetében is nehézkesnek bizonyult az ügyintézés és az IIER felület használata, ami a pályázatok ügyintézési idejét meghosszabbította.

Általános negatív tapasztalatok:

- Az előző programozási időszak egyik nagy hátránya volt, hogy a munkaszervezetnek időbe telt a hatékony és gyors munkavégzéshez kapcsolódó tudásanyag megszerzése és sikeres alkalmazása.
- Szomorú tény, hogy a programozási időszak második felében a munkaszervezet adminisztratív munkája, az azzal kapcsolatos kommunikáció jelentős mértékben fejlődött, azonban ezzel párhuzamosan a hivatali ügyintézés nem gyorsult fel.
- Negatív tapasztalat, hogy a hosszú feldolgozási idő ellehetetleníti a pályázókat, különösen az árajánlatok kapcsán.
- Több kedvezőtlen tapasztalatunk volt a pályázói magatartás kapcsán is: jellemző, a gyakori telefonos számonkérés, azonban a saját kötelezettségeiket a gyorsabb ügyintézés érdekében nem, vagy nehézkesen teljesítik. Számos esetben tapasztalható silány minőségű pályázati dokumentáció, ami egyben a HACS számára is jövőbeli felkészítési, oktatási feladatot jelent.
- Megoldást kell keresnie a HACS-nak a támogatott státuszú pályázatok megfelelő monitoringjára is, mert többször előfordult, hogy megítélt támogatást nem vettek igénybe.

6. Külső koherenciák azonosítása

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség HFS készítése során igyekeztünk a LEADER kiegészítő jellegét szem előtt tartani. Ennek megfelelően a HFS-ben megfogalmazott célok és intézkedések az alábbi dokumentumokhoz való illeszkedését vizsgáltuk meg:

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Programja (2021-2027);
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Koncepciója (2021-2027;)
- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció;
- Operatív Programok egyes felhívásai;
- Magyar Falu Program (MFP);
- Partnerségi Megállapodás;
- Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030;
- Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia;
- Kisfaludy program;

- Integrált Településfejlesztési Stratégiák (ITS) – Szerencs, Tokaj;
- települési esélyegyenlőségi programok.

A LEADER alapvető jellegénél fogva képes a fenti programokban található, nagyobb léptékű fejlesztések generálását, kiegészítését és fenntartását, adott esetben disszeminációját is szolgálni. A

Kapcsolódás a Partnerségi Megállapodás céljaihoz:

A HFS céljai és intézkedései összhangban vannak a 2021-2027-es programozási időszak szakpolitikai célkitűzéseivel (Intelligensebb Európa, Zöldebb Európa, Jobban Összekapcsolt Európa, Szociális Európa, A Polgárokhoz Közelebb Álló Európa). Ezen prioritások közül leginkább a „A Polgárokhoz Közelebb Álló Európá”-hoz kapcsolódik legerőteljesebben.

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinten rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatóak olyan projektek, amelyek a léptékük vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá Körforrásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő-műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidék-

fejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalú stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságszámú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikro-vállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Integrált Területi Programok

A vármegye ezen dokumentuma a Területfejlesztési Program és az OFTK megfelelő részeihez való illeszkedést biztosítja, valamint a TOP Plusz vonatkozó prioritásainak finanszírozását biztosítja.

A program erőteljesen koncentrálna a helyi fejlesztésekre, mely így a vidéki térségek támogatásához kapcsolódóan a KAP ST kiegészítője, esetleg multiplikáló hatású partnere lehet. A helyi gazdaság fejlesztése mellett az önkormányzatok részére biztosít támogatást, amely így szorosan kapcsolódik a HFS céljaihoz.

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

Térszerkezeti adottságok:

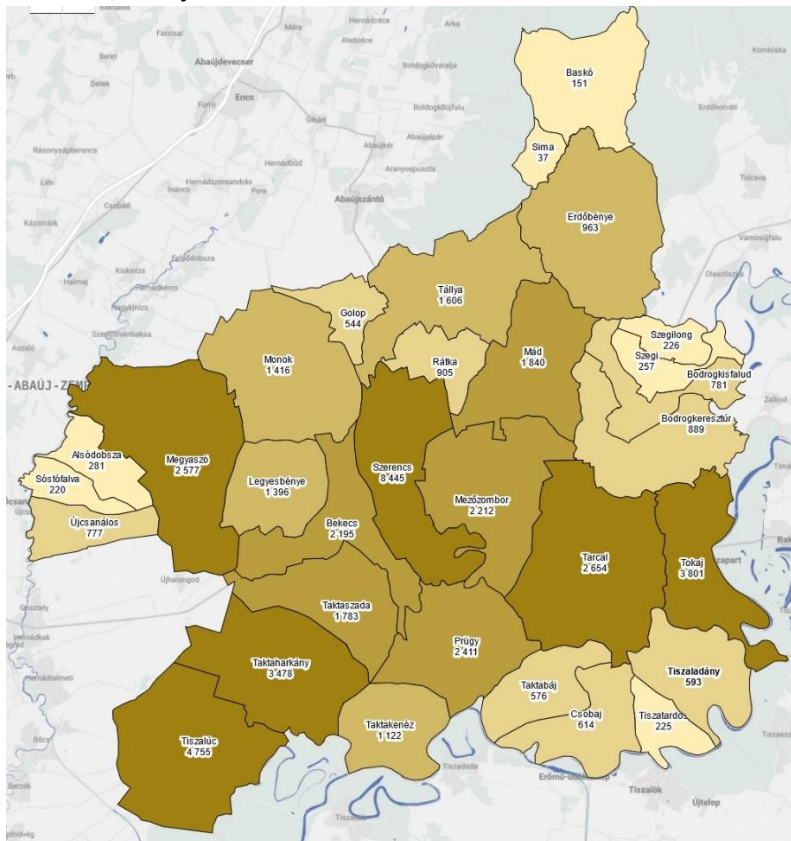
A Helyi Akciócsoport területe három kistájra terjed ki:

- a síkvidéki Taktaközre,
- a dombvidéki Harangod vidékre, valamint
- Tokaj-Hegyaljára.

A terület döntően mezőgazdasági jellegű, az ipari vidék a térség központjára, Szerencsre jellemző, ahol a cukorgyár bezárása óta ez a sajátosság jelentősen csökkent. A térség egyes településein jellemző a bányászat is. A Helyi Akciócsoport által lefedett terület jellemzően apró- és kistelepülés,

- 1 település (Sima) törpefalú (100 lakos alatti),
- 6 település (Alsódobosza, Baskó, Sóstófalva, Szegi, Szegilong, Tiszatardos) aprófalú (100-500 lakos közötti),
- 8 település (Bodrogkeresztúr, Bodrogkisfalud, Csobaj, Golop, Rátka, Taktabáj, Tiszaladány, Újcsanáros) kistelepülés (500-1000 lakos közötti),

- 6 település (Erdőbénye, Legyesbénye, Monok, Taktakenéz, Taktaszada, Tállya) középfalu (1000-2000 lakos közötti)
- 7 település (Bekecs, Mád, Megyaszó, Mezőzombor, Prügy, Taktaharkány, Tarcal) nagyfalu (2000-5000 lakos közötti),
- 1 település (Tiszalúc) óriásfalu (5000 lakos feletti).

2.ábra: A DZVSZ településeinek lakónépessége (2022. december 31.)

Szerencs-Ond igazgatási területe Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Szerencsi-dombság és a Taktaköz kistáján helyezkedik el. Az igazgatási területen a két kistáj találkozási vonalának, határának megközelítően a 37. sz. országos főút jelölhető.

Szerencs város turisztikai szempontból is igen előnyös fekvésű, mely adottsága a települési identitást is nagyban befolyásolja. A Zempléni-hegység tövében fekvő, a „Zemplén kapujának” nevezett város az országos jelentőségű Szerencs – Tokaj – Sárospatak – Sátoraljaújhely idegenforgalmi folyosó kiindulópontja. Tágabb értelemben Szerencs az egyik regionális központja a Zempléni-hegység idegenforgalmi tájegységnek.

szerepet tölt be a mezőgazdaság, melyre a nem minden esetben megfelelő területi adottságok, és a korszerűtlen technológia alkalmazása is jellemző.

Tokaj elsősorban az oktatási intézményeinek, és a hazai turizmusban betöltött helyének köszönhetően a város méreteit meghazudtoló módon igen fontos szerepet tölt be a Tokaji járás településeinek az életében, de a városi funkciók bizonyos szegmenseit tekintve a járáson is túlnyúlik a hatása. A város előnyös földrajzi elhelyezkedése, világhíre, valamint több körzeti funkció ellátására alkalmas intézménye miatt központi szerepet tölt be, nemcsak a járás, hanem a HACS igazgatási területén is.

A falvak között településszerkezeti szempontból

- halmazfalvak (Baskó, Bodrogkeresztúr, Erdőbénye, Mád, Megyaszó, Monok, Tállya, Tokaj és Szerencs városok)
- szalagtelkes falvak (Alsódobsza, Bekecs, Bodrogkisfalud, Csobaj, Golop, Legyesbénye, Mezőzombor, Prügy, Rátka, Sóstófalva, Szegi, Taktabáj, Taktaharkány, Taktakenéz, Taktaszada, Tarcál, Tiszaladány, Tiszalúc, Tiszatardos, Újcsanáros)
- úti falvak (Sima, Szegilong).

A Helyi Közösség 31 települése közül 16 (Bekecs, Bodrogkeresztúr, Bodrogkisfalud, Erdőbénye, Golop, Legyesbénye, Mád, Mezőzombor, Monok, Rátka, Szegi, Szegilong, Szerencs, Tállya, Tarcál és Tokaj) Tokaj-Hegyaljához tartozik, melyet mindösszesen 27 település alkot. Tokaj-Hegyalja az ország első és mindmáig egyetlen történeti tája [a tokaj-hegyaljai történelmi borvidék történeti tájja nyilvánításáról szóló 5/2012. (II. 7.) NEFMI rendelet alapján], 2002 óta kultúrtáj kategóriában a világörökség része. A területre a több százéves hagyományokkal rendelkező szőlőművelés és borkészítés jellemző, mellyel a tokaji bor neve a világ minden asztalán kincs és előszeretettel fogyasztott ital.

A mezőgazdasági jellegű településeken elsősorban a növénytermesztés a jellemző, amellyel nagyobb gazdasági társaságok mellett östermelők foglalkoznak. A térségre általánosan jellemző a vállalkozások alacsony száma (3. ábra). A munkanélküliségi ráta az érintett települések többségén meghaladja az országos és a megyei átlagot, amelynek egyik oka a nagyobb városoktól való relatív nagy távolság. A bérszínvonal is az országos átlag alatti. Nagy gondot jelent a terület közúthálózatának minősége, mely bár az utóbbi években jelentős fejlesztéseken esett át, még mindig az országos átlag alatt van. A térségen áthaladó két főút, a 37. és a 38. úton nagyon magas a forgalom; a 37. főút Szerencsig tartó négy-sávosítása nagyban hozzájárult a térség elérhetőségének javításához.

A térséget összekötő infrastrukturális eszközök a közutak, melyek minősége átlagos mind a harmincegy településen. Az utak közül többnek a felújítása is megtörtént az elmúlt időszakban, így a Taktaköz legfontosabb útja (3621 ill. 3622), a 3611-es út Taktaharkány és Tiszalúc közötti szakasza, a 3702-es út Alsódobszánál, vagy éppen a baskói bekötőút (37116). A térséget érinti három vasútvonal is, a 80 jelű Budapest–Miskolc–Szerencs–Sátoraljaújhely, a 100c jelű Szerencs–Nyíregyháza és a 98 jelű Szerencs–Hidasnémeti vasútvonal. A vonatközlekedés dinamikus menetrend szerint zajlik, megfelelőnek mondható. A közlekedés gyorsabbá tételére országos program valósul meg. Villamosításra került a 80 jelű vasútvonal Mezőzombor–Sátoraljaújhely közötti része, amely szintén hozzájárul a térség megközelíthetőségének javításához. A térségben 15 település érhető el közvetlenül vonattal, a többi település autóbusszal. Az autóbusz-közlekedés színvonala kielégítő, azonban az autóbuszpark nagy része cserére szorul. Üde színfoltja a közösségi közlekedésnek a TOKAJBUSZ, mely a legfrekvenciáltabb nyári időszakban segíti a térségbe érkezők mozgását (ld. 12. melléklet).

A települések a korábbi években igyekeztek pályázatok útján felújítani középületeiket (iskolákat, óvodákat, művelődési házakat, polgármesteri hivatalokat, orvosi rendelőket), azonban ezen a téren is szükséges további fejlesztésekre gondolni, hiszen nem sikerült valamennyi épület felújítása és egyszerre az eszközök korszerűsítése is. A még fel nem újított épületek felújítására, a már felújított épületek eszközfejlesztésre érdemes figyelmet fordítani. A térséget érinti a hajózás is, mely a turizmus szempontjából, mint sétahajózás fontos a Bodrog-mentén (Bodrogkeresztúr, Bodrogkisfalud, Szegi, Szegilong, Tokaj). A településeken kikötők építése, felújítása az idegenforgalom szempontjából fontos lehet.

Környezeti adottságok:

A térség az Északi-középhegység és az Alföld nagytájakhoz tartozik. A Harangod a Taktaközből kiemelkedve alapvetően löszös síkvidéki terület szántóföldi növénytermesztéssel. A Taktaköz alföldi kistáj, melyet korábban a Tisza kiöntései szabályozták, a terület jellemzően mezőgazdasági növénytermesztésre, állattenyésztésre alkalmas.

Tokaj-Hegyalja a Zempléni-hegység délkeleti peremén sajátos kultúrtáj képét mutatja hegyoldalakra visszatörkvő szőlőültetvényeivel.

A térség vízforrásokban és felszíni vízfolyásokban gazdag, a folyók és patakok vízhozama egyenetlen. A térségben a Tisza és Bodrog folyók alkalmasak a vízi turizmusra, vízparti üdülésre, a kisebb patakok, a Harangod-patak (Megyaszó-Taktaharkány, ahol a Taktába folyik), a Szerencs-patak (Hejce-Szerencs) és folytatása, a Takta övcsatorna (Szerencs-Kesznyéten, ahol a Sajóba folyik) a horgász-halász és aktív turizmus fejlesztésére alkalmas.

A térségben található holtágak nagy része alkalmas vízi turizmusra, a horgászatra.

A hegység patakjai kitűnő és még tiszta vízforrásai lehetnek a természetjáróknak, kerékpárral, lóval túrázóknak. A termálfürdőzés lehetőségét a hegység lábánál elterülő langyos melegvíz-források képezik, melyek gyógyhatásúak is. Ilyen Erdőbénye-fürdő, mint ahol a turizmus ezen ága jelenleg is működik.

A térségben található országos és helyi jelentőségű védett területek egyaránt (lásd 11. számú melléklet)

Állatvilága rendkívül gazdag, igazi hegyvidéki fauna. A Tisza valamikori mederjárása által hátrahagyott morotvák, tavak, nagy kiterjedésű láp és mocsárrétek, bokorfüzesek és a folyókat kísérő galéria erdők jellemzik e tájat úgy, ahogy a Takta holtágai, amelyek a horgász turizmus fellendülésére várnak. A Bodrogköz és a Taktaköz magterülete (Tiszaladány) madárfajok sokaságának nyújt otthont. A taktaközi vizes élőhely az ország legjelentősebb gémfészkelő helye, csak a nagykovács és kanalas gém együttes állománya meghaladja az 500 egyedet, de a fokozottan védett cigányréce is költ itt. A Tiszaladányhoz tartozó Dicse-lapos a Ramsari-egyezmény hatálya alá tartozik.

A Taktaközben többnyire gyenge termőképességgel rendelkező öntéstalajok dominálnak, majd a dombsági és hegységi területek felé haladva ezeket egyre inkább a barna erdőtalajok, illetve a nagy mennyiségben megtalálható löszön kialakult minőségű talajok, a csernozjomok váltják fel. A déli, dél-keleti fekvésű hegyaljai területek a szőlőtermesztésre kiválóan alkalmasak, míg a hűvös lejtők és a taktaközi területek a vad- és erdőgazdálkodásnak teremtenek megfelelő helyszínt.

Kulturális erőforrások:

A térség hazánk kulturális és adottságainak sokszínűségét komplex módon jeleníti meg. Megtalálható itt a világon egyedülálló szőlő- és borkultúra, nemzetiségi hagyományok (svábok, romák) széles tárháza és a tradicionális gazdálkodáshoz kapcsolódó tevékenységek is.

Az UNESCO világörökségi címmel a térségben a természeti és épített örökség különleges védelmet kapott. A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség településeinek meghatározó eleme a borkészítés hagyománya. Ebben megjelennek az egyes tevékenységekhez kapcsolódó események (pl. szüreti napok, Szt. Vencel búcsú, Márton nap, újborkavalkádja) és a régmúltból ránk maradó hagyományok (pl. kádártánc). Az épített örökség közül szemezgetve a következőket említjük meg:

- Várak, kastélyok (Szerencs, Monok, Tállya, Golop, Tokaj, Mád, Erdőbénye, Tarcsl);
- tokaj-hegyaljai települések pincéi;
- egyházi épületek (Tállya, Szerencs, Tokaj, Mád, Erdőbénye, Bodrogkeresztúr, Megyaszó).

A gasztronómiához kapcsolódóan turisztikai attrakciók egész sora jelent meg a közelmúltban a tokaji bort termelő településeken.

A területet keletről határoló folyók (Bodrog, Tisza) mentén, valamint a Taktaköz településeinek a halászházhoz és a hagyományos (fok) gazdálkodáshoz kapcsolódó elemek színesítik a térség kulturális arculatát. A kulturális

örökséghez tartozik több neves személyhez kapcsolódó emlék őrzése: Monokon Kossuth Lajosra, Prügyön Móricz Zsigmondra emlékeznek nagy szeretettel, míg Erdőbényén a tokaji aszút „megalkotó” Szepsy-Laczkó Máté emelendő ki. A térség kulturális életének meghatározó szereplői a civil szervezetek, akik majd minden településen foglalkoznak a hagyományőrzéssel, népdal és egyházi kórusművek éneklésével és ismeretterjesztéssel.

A társadalom állapota:

Az akcióterület 31 települést foglal magába. Az akcióterületen belül 29 település jogállása község, melyből Taktaharkány és Tiszalúc nagyközség, valamint 2 település, Szerencs és Tokaj jogállása város. A községek tovább bonthatók törpe- (Sima), apró- (Alsódobsza, Baskó, Sóstófalva, Szegi, Szegilong, Tiszatardos), kis- (Bodrogkisfalud, Csobaj, Golop, Rátka, Taktabáj, Tiszaladány, Újcsanáros), közép- (Bodrogkeresztúr, Erdőbénye, Legyesbénye, Monok, Taktakenéz, Taktaszada, Tállya) és nagyfalura (Bekecs, Mád, Megyaszó, Mezőzombor, Prügy, Tarcal).

A természetes fogyás 2021 -ben: 7‰, ami jelentősen eltér a legutóbbi tervezési időszak adataitól. A vándorlási egyenleg a megyei átlaghoz képest valamivel jobb (Megyei átlag: -6,6; Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség: -3) (lásd 7. számú melléklet)

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség területén a 0-14 évesek aránya 16,1%, a 15-65 évesek aránya 65,5%, a 65 év felettiek aránya 18,4%.

A térségben kiemelkedően magas a munkanélküliek lakosságon belüli aránya. A TEIR adatai alapján a 2021-ben a nyilvántartott álláskeresők száma 3.518 fő volt, amiből 2308 fő 180 napnál is hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső. A legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott álláskeresők száma 2021-ben 1826 fő volt. 2022-ben a regisztrált munkanélküliek száma a térségben mintegy 1093 fővel csökkent 2014-hez képest, 3404 fő. A regisztrált munkanélküliek számának alakulása elsősorban a közmunkaprogramoktól függ, hiszen a kisebb települések egy részén csak a közszéféra az egyetlen munkaadó. A tartósan munkanélküliek elhelyezkedési esélyeit rontja, hogy képzettségük, szellemi, fizikai és egészségi állapotuk megnehezíti a munkaerőpiacra történő visszakörülésüket. Különösen nehéz helyzetben vannak a munkaerőpiacon a 45 év felettiek.

Az elvándorlás még relatíve magas és csökken a gyermekek születése; a nagyobb létszámú szaporulat továbbra is elsősorban a csekélyebb jövedelmű, nagyrészt munkanélküli és képzetlen családoknál magas.

A nemzetiségeket tekintve magas a roma nemzetiségűek aránya, különösen magas ez az arány a Taktaköz településein. A cigány lakosság demográfiai helyzetéből következően a fiatal korosztályokban az arányuk dinamikusan növekszik, és egyes településeken mind a gyermekkorúak, mind a munkát kereső fiatalok jelentős hányadát ők teszik ki. Az oktatási-képzési és foglalkoztatásfejlesztési programok szempontjából egyik legfontosabb célcsoportnak kell őket tekinteni. Fontos az újratermelődő szegénység jelenlegi tendenciáinak megtörésére irányuló kezdeményezések szorgalmazása és támogatása. A cigány népesség aránya a térségen belül is kiemelkedően magas a Taktaköz településein (Prügy, Taktaszada, Taktakenéz, Taktaharkány, Taktabáj). Roma nemzetiségi önkormányzat 12 településen (Erdőbénye, Mezőzombor, Monok, Prügy, Szerencs, Taktaharkány, Taktakenéz, Taktaszada, Tállya, Tiszalúc, Tokaj, Újcsanáros) működik. Rátkán német, Baskón ruszin nemzetiségi önkormányzat működik.

A helyi társadalom aktivitása egyre fokozódik. A regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma folyamatosan nő (2013-ban 8,9 db/1000 lakos, míg 2022-ben 10,4 db/1000 lakos). Ez az arány a megyei átlagot megközelíti (10,9 db/1000 lakos), de az országos átlagtól sem sokban tér el (13,9 db/1000 lakos).

A 105/2015. (IV. 23.) korm. rendelet alapján Társadalmi és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település: Legyesbénye, Megyaszó, Mezőzombor, Monok, Prügy, Taktaharkány, Taktakenéz, Taktaszada, Csobaj, Erdőbénye, Szegi, Szegilong, Taktabáj, Tiszaladány, Tiszatardos, Baskó, Sóstófalva és Újcsanáros.

A 105/2015. (IV.23.) korm. rendelet alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott település: Legyesbénye, Megyaszó, Prügy, Taktaharkány, Taktakenéz, Taktaszada, Bodrogkisfalud, Csobaj, Erdőbénye, Szegi, Taktabáj, Tarcal, Tiszaladány, Baskó, Sóstófalva és Újcsanáros.

Sérülékeny társadalmi csoportok:

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség területén az országos átlagot jelentősen meghaladó számban élnek olyanok, akiket veszélyeztet a társadalmi kirekesztettség és az újratermelődő szegénység. A társadalom peremén élők magas aránya, az ezekre a csoportokra jellemző tulajdonságok (alacsony iskolázottság, magas munkanélküliség, gyakori szegregáció, elzárkózás az integrációtól stb.) elsősorban a taktaközi településeken jelentkeznek, de egyre inkább megjelennek a térség többi településén is. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma 4429,4. A munka világába történő bevezetést és visszavezetést több, részben térségi program is célul tűzte ki (Vissza a munkába program, közfoglalkoztatás). A térség szociális ellátási hálózata az utóbbi években történt fejlesztéseknek köszönhetően kellően kiépült; a házi segítségnyújtás és a szociális étkeztetés rendszere fogja össze a társadalom lemorzsolódó elemeit. A Szerencsi Gyerekesély Program mára már a járás határain túl is érezteti jótékony hatását.

A térségben működik a Hegyalja Kapuja Mozgáskorlátozottak Egyesülete, amely a térség mozgáskorlátozottainak segítésén túl a LEADER HACS munkaszervezetével is állandó kapcsolatban van.

A gazdaság helyzete:

A térség vállalkozásai főleg a következő területeken működnek: szőlészet, borászat, bányászat, élelmiszeripar, idegenforgalom, faipar, mezőgazdaság. Ezekben sok a külföldi érdekeltségű vállalkozás. A térségben a vállalkozások aránya elmarad az országos átlagtól és elsősorban az egyéni vállalkozás, valamint a mikro és kisvállalkozások a jellemzők. A vállalkozások száma több településen alacsony, a vállalkozói szerkezet elaprózott. A lakosság vállalkozási aktivitása, a jövedelmi viszonyokkal összefüggésben a térségében alacsony, településenként is jelentős eltéréseket mutat. A térség egészében a mezőgazdaságban, iparban és a vendéglátás (élelmiszer, szállás) területén működő vállalkozások aránya az országos átlag feletti. A tőkehiányos kisvállalkozások jelentős része nehezen tud talpon maradni, mert számolnia kell a forgalomcsökkenéssel párhuzamos árnyövedésekkel. A helyi termékek előállítását – a tokaji bor és a gönci (barack)pálinka kivételével – még nem részesíti a térség arculatának, nem jutnak el a megfelelő piacokra, de jelentős potenciállal bírnak.

A statisztikai mutatók segítségével leírható képen azt látjuk, hogy térségünk az ország hasonló mutatóival korrelál; az észak-magyarországi régió elmaradottságát is tükrözi. A működő vállalkozások száma 2020-ra meghaladta a 3000-t, azonban az ezer lakosra jutó jegyzett tőke aránya az országos átlagnak alig negyede. A térségben az utóbbi években megjelent a magyar tulajdonú működő tőke és ennek további teret engednek a külső tényezők javulása (37-es számú főútvonal négyasvosítása, Tokaj-Zemplén Fejlesztési Program, Tokaj-Hegyalja Egyetem). Az elaprózottság és a vállalkozói aktivitás hiánya erőteljesen befolyásolja a térség gazdaságának fejlődését. Emiatt szükséges a fiatal vállalkozók és induló vállalkozások támogatása, segítése.

7.2 SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	LEHETŐSÉGEK
– Tokaj-Hegyalja, az UNESCO világörökség része – Páratlan történelmi borvidék – Kiváló turisztikai lehetőségek – Egyedülálló kulturális és épített örökség – Identitástudat és tenniakarás az aktivizálódó fiatalabb korcsoportban – Humán-erőforrások a térségben	– Kihaszíratlan idegenforgalmi potenciál – Számos hungarikum és helyi érték van jelen – Az EU pénzügyi forrásainak rendelkezésre állása – Erősödő civil háló, öntevékeny helyi csoportok – A HACS megközelíthetősége és elérhetősége közúton sokat javult – Sokféle területi adottság (síkvidék, hegység,

– Remek természeti adottságok (mezőgazdaság, aktív turizmus)	dombság, vízrajz) – Tokaj-Hegyaljai Egyetem létesülése
GYENGESÉGEK – Elvándorlás, elöregedés, népességfogyás – Az országos átlag alatti foglalkoztatottság – Forráshiány – Közép és hosszú távú tervezés hiánya – Innováció és kooperáció alacsony foka – Külterületi úthálózat rossz minősége	VESZÉLYEK – Háborús helyzet a térség közelében – A terület folyóinak árvízveszélye (Tisza, Bodrog, Hernád) – A globális felmelegedés következményei – Jogi-szabályozási környezet megváltozása – Leszakadó rétegek integrációjának elmaradása

Erősségek: A HACS területén található világörökségi kultúrtáj, valamint az épített és természeti örökség a turisztikai fejlesztések kiváló bázisa. A térség beazonosított identitással rendelkezik, amely tettekre kész nemzedékekkel párosul.

Lehetőségek: A bővülő szolgáltatási kínálat új piacok elérését teszi lehetővé, melyek immár könnyebben és gyorsabban érhetők el. A szolgáltatások fejlesztésével és az együttműködések erősítésével a térség inaktív rétegei is megszólíthatók. A közös fellépés a hangsúlyos területeken további fejlesztéseket indíthat el.

Gyengeségek: A gyorsan érkező kihívásokra nincs időben válasz: a fiatalok máshol keresik boldogulásukat. A koncepciót mellőző, ad hoc módon való cselekvés rövidtávú pozitív hatásait elnyomják a mélyben gyökerező, lassan ható problémák. Az életminőség meghatározó elemeit (pl. lakókörnyezet) erőteljesen befolyásolja a források hiánya.

Veszélyek: A térség elszegényedése, a lumpenizálódás veszélye állandósul. A társadalmi integráció elmaradásának következményeit felerősíti az éghajlatváltozás okozta nehézség. Az állandósult problémákra ritkán születnek újszerű megoldások.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségeként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségeként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségeként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeséggként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

8.1 A stratégia jövőképe

A térség felismerte, hogy az elődök által örökölt hagyott természeti és kulturális értékek sokszínű egysége a legfontosabb kincse. A fenntarthatóság jegyében megtartunk és megújítunk minden olyan, számunkra fontos értéket, mely közkinccsé tehető. Mindennek alapját képezik közösségeink, melyek élettel töltik meg a térségben fellelhető szépségeket. Ezek a közösségek az összetartozás jegyeit viselik magukon, építik és kreatív módon fejlesztik a társadalom szöveteit. Hatékonyan működnek közre azokban a fejlesztésekben is, amelyek tőlük távol eső területekre mutatnak: megvalósulnak szférák közötti együttműködések. A vállalkozások munkát és megfelelő jövedelmet tudnak biztosítani az itt élők számára. Működésük biztosított és időben előre tervezhető, kiszámítható és versenyképes. Sokféleségükben nemcsak a hagyományos, a térségben régóta jelenlévő tevékenységeket végzik, hanem innovatív megoldásokkal jövőbe mutató módon alkotnak. Felhasználják, de nem kizsigerelik a térség erőforrásait: a páratlan természeti és kulturális örökséget, az évszázados hagyományokat és a humán erőforrást. Képesek az együttműködésre és törekszenek rá, a fejlesztések egymásra épülnek és kerülnek a párhuzamosságot. Nem feledkeznek meg társadalmi szerepvállalásukról és igyekeznek szem előtt tartani a hátrányos helyzetűek sorsát. Képesek változtatni és megújulni, tudásukat és ismeretüket pedig örömmel osztják meg az őket követő generáció tagjaival. Mindezt a környezetért és a jövő generációiért vállalt felelősségük tudatában teszik.

8.2 A stratégia célhierarchiája

Átfogó célok:

- Az életminőség javítása, a helyben maradás támogatása, egyben az elöregedés megállítása;
- A helyi gazdaság fejlesztése;
- A térség közösségeinek gyarapítása.

Átfogó céljaink jelenítik meg a térség legfontosabb szükségleteit. Ezeknek a céloknak az elérése szükséges ahhoz, a térség fenntartható módon fejlődjön. A térségben az elvándorlás és népességfogyás megállítása csak az erős, helyi identitással bíró közösségeknek a megerősítésével képzelhető el. Az itt élőknek érezniük kell, hogy számíthatnak a helyi társadalom szövetére, megtartó erejére, illetve, hogy rájuk is számít a közösség.

A gazdasági szereplők kezében olyan eszközöket kell adni, amelyek a foglalkoztatás további bővülését, a jövedelmi helyzet javítását és a további fejlesztéseket tesznek lehetővé.

Nincs megújuló vidék, sem fejlődőképes térség fiatal és elszánt közösségek nélkül. Stratégiai célunk a HACS népességszám-csökkenésének lassítása, hosszú távon megszüntetése, melyek oka elsősorban az alacsony jövedelmi helyzet, a lakókörnyezet általános állapota és a szűk egzisztenciális és gazdasági mozgástér.

Specifikus célok:

- Új gazdálkodási egységek létrehozása és a már meglévő gazdasági szereplők fejlesztése, különös tekintettel az aktív turizmusra;
- Foglalkoztatás bővítése;
- Civil szervezetek, önkormányzatok és egyházközségek eszközellátottságának és működési körülményeinek javítása;
- Sikeres térségi rendezvények megvalósítása.

Specifikus céljaink mintegy reflektálnak a konkrét szükségletekre. A lehetőségét teremtik meg, hogy egy-egy fejlesztés hozzájáruljon a távlati célok eléréséhez. Elsődleges cél a vállalkozási környezet, a piaci pozíció javítása, a térségben előállított termékek és szolgáltatások minőségi fejlesztése. A gazdasági fejlődés motorja lehet a közösség-szervezésnek is: sikeres rendezvényekre, hatékonyan működő civil szervezetek forráshiányos működésére jelent megoldást a stratégia. Az így létrejövő „vidéki lét” már könnyebben tervezhető, kiszámítható és további fejlesztésekhez ad ösztönző erőt.

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

1) Az intézkedés megnevezése: **Térségi civil szervezetek, önkormányzatok és egyházközségek fejlesztésének támogatása**

Specifikus cél: Civil szervezetek, önkormányzatok és egyházközségek eszközellátottságának és működési körülményeinek javítása

Indoklás, alátámasztás: A térség civil szervezetei, egyházközségei és önkormányzatai küzdenek a legnagyobb forráshiánnyal. Az egyes szervezetek nem tudják a saját maguk által tervezett fejlesztéseket megvalósítani, mivel nem biztosított a helyszín vagy a technikai háttér. Több olyan épületet is tulajdonolnak, melyek felújításra szorulnak, a működéshez és aktivitáshoz szükséges tárgyi eszközök pedig nem állnak rendelkezésre.

A támogatható tevékenységek meghatározása: eszközbeszerzés, gépbeszerzés, technológia fejlesztés, weboldal készítés és/vagy fejlesztés, eszközök és gépek beépítéséhez kapcsolódó építési tevékenység, új építés és felújítás, marketingtevékenység, immateriális javak beszerzése, minőségbiztosítási rendszerhez való csatlakozás.

2) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés;
- Élő állat vásárlás;
- Használt árucikkek beszerzése;
- Támogatási jogosultságok megvásárlása;
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai;
- Működési költségek;
- Bérköltségek;
- Alapanyag és forgóeszköz;
- Vállalkozás alapítás költségei;
- Saját teljesítés;

- Rezsi költség;
- Lágyszárú növények beszerzése, telepítése;
- Lőfegyverek, lőszer, robbanóanyagok, pirotechnikai eszközök beszerzése.

3) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni. A fejlesztés kizárólag a Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség (Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség) működési területén valósul meg. Kizárásra kerülnek azok a projektek, amelyek érvényes támogatói okirattal rendelkeznek az államháztartás különböző részeiből vagy a Strukturális Alapokból származó forrásokra vonatkozóan, amikor tervezett helyi felhívásokra történő támogatási kérelmeket kívánnak elindítani ugyanarra a helyszínrre és ugyanarra a tevékenységre. Kivételt képezhetnek azok a projektek, amelyeknek a benyújtott fejlesztési igénye a korábbi projekt minőségi fejlesztését célozza meg, miközben fenntartja a korábbi projekt eredményeit. Az előző projekt bemutatását és az új projekt elkülönítését/lehatárolását projekttervben kell részletesen bemutatni.

4) A jogosultak köre:

- Települési önkormányzat;
- egyházi jogi személy;
- civil szervezet;
- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek;
- nonprofit gazdasági társaságok.

5) A kiválasztási kritériumok, amelyek:

a) Jogosultsági kritériumok:

- a HACS munkaszervezetével történt egyeztetést alátámasztó jegyzőkönyv;
- kidolgozott és részletes projektterv;
- a térségben székhellyel vagy telephellyel rendelkező civil szervezet, települési önkormányzat, egyházközség pályázhat;
- illeszkedés a HFS céljaihoz.

b) A pályázó vállalja, hogy

- A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség arculati elemeit feltünteti kommunikációjában;

c) Kiválasztási kritériumok:

- részt vett a HFS elkészítésében projektgyűjtő adatlap beküldésével, fejlesztési elképzelés személyes egyeztetésével, vagy a pályázat beküldése előtt megtartásra került fórumon megjelent;
- kidolgozott és részletes projektterv.

6) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 136.053.335 Ft;
- b) a támogatás intenzitása: 95%;
- c) projektméret korlátai: minimum 1.0–0.000 Ft - maximum 15.000.000 Ft;
- d) a támogatás módja: hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás.

7) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. –I. félév - 2026. II. félév

8) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:24 hónap

9) Kimeneti indikátorok:

- a) Beszerzett eszközök száma(db): 60-70.
- b) Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma (db): 20.
- c) Fejlesztéssel érintett szervezetek száma (db): 35.

1) Az intézkedés megnevezése: **Mikrovállalkozások fejlesztésének támogatása**

- a) Specifikus cél: Új gazdálkodási egységek létrehozása és a már meglévő gazdasági szereplők fejlesztése, különös tekintettel az aktív turizmusra, foglalkoztatás bővítése.
- b) Indoklás, alátámasztás: A térségben az országos átlagtól elmarad a vállalkozások népességre vetített aránya. A forráshiányos vállalkozások nem képesek külső segítség bevonása nélkül a fejlesztési elképzeléseiket megvalósítani. A kistélepüléseken működő mikrovállalkozások csak korlátozott mértékben férnek hozzá forrásokhoz. A munkalehetőségek és a kiegészítő jövedelemszerzési lehetőségek hiánya igen komoly feszültség forrása. A térség vállalkozásainak komoly teherterhelés a működéshez szükséges rezsiköltségek finanszírozása.
- c) A támogatható tevékenységek meghatározása: eszközbeszerzés, gépbeszerzés, technológia fejlesztés, szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások, megújuló energiaforrást hasznosító technológiák bevezetése/fejlesztése, weboldal készítés és/vagy fejlesztés, eszközök és gépek beépítéséhez kapcsolódó építési tevékenység, új építés és felújítás, marketingtevékenység, immateriális javak beszerzése, minőségbiztosítási rendszerhez való csatlakozás a létrehozott szolgáltatás, termék tekintetében.

2) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés;
- Élő állat vásárlás;
- Használt árucikkek beszerzése;
- Támogatási jogosultságok megvásárlása;
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai;
- Működési költségek;
- Bérköltségek;
- Alapanyag és forgóeszköz;
- Vállalkozás alapítás költségei;
- Saját teljesítés;
- Kriptobányászathoz kapcsolódó szoftverek, számítógépek beszerzése;
- Rezsiköltség;
- Lágyszárú növények beszerzése, telepítése;
- Lőfegyverek, lőszer, robbanóanyagok, pirotechnikai eszközök beszerzése.

3) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrása – kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni. Projektjük végrehajtásával elősegítik a helyi adottságokon alapuló fejlődést, a helyi közösség szolgáltatásainak javítását, munkahelyek teremtését, a régió felzárkóztatását, gazdasági növekedést. A fejlesztés kizárólag a Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség (Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség) működési területén valósul meg.

Kizárásra kerülnek azok a projektek, amelyek érvényes támogatói okirattal rendelkeznek az államháztartás különböző részeiből vagy a Strukturális Alapokból származó forrásokra vonatkozóan, amikor tervezett helyi felhívásokra történő támogatási kérelmeket kívánnak elindítani ugyanarra a helyszínrre és ugyanarra a tevékenységre. Kivételt képezhetnek azok a projektek, amelyeknek a benyújtott fejlesztési igénye a korábbi projekt minőségi fejlesztését célozza meg, miközben fenntartja a korábbi projekt eredményeit. Az előző projekt bemutatását és az új projekt elkülönítését/lehatárolását projekttervben kell részletesen bemutatni.

4) A jogosultak köre:

- Egyéni vállalkozó;
- Jogi személyiségű vállalkozás (mikrovállalkozások);
- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek;
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok).

5) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

a) Jogosultsági kritériumok:

- a HACs munkaszervezetével történt egyeztetést alátámasztó jegyzőkönyv
- kidolgozott és részletes projektterv;
- a vállalkozás székhelye/telephelye a HACs területén található;
- illeszkedés a HFS céljaihoz.

b) A pályázó vállalja, hogy

- A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség arculati elemeit feltünteti kommunikációjában;

c) Kiválasztási kritériumok:

- foglalkoztatás bővítése,
- korábbi LEADER programban való részvétel (projektek egymásra épülése),
- a projektterv megfelelő minősége.

6) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 362.080.107 Ft;
- b) a támogatás intenzitása: termelő beruházás esetében 65%, zöld beruházás esetében 70%;
- c) projektméret korlátai: minimum 3.000.000 Ft – maximum 20.000.000 Ft;
- d) a támogatás módja: hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás.

7) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. II. félév – 2027. I. félév

8) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

9) Kimeneti indikátorok:

- a) A támogatott projektek száma (db) 20-60.
- b) létrehozott munkahelyek száma: 6 fő.
- c) beszerzett eszközök száma: 35 db.

1) Az intézkedés megnevezése: **Közösségi rendezvények és közösségformáló programok támogatása**

a) Specifikus cél: Sikeres térségi rendezvények megvalósítása

b) Indoklás, alátámasztás: Települési szintű és térségi kapcsolati hálók kialakulásának elősegítése és helyi identitástudat erősítése az egészséges, öntevékeny, hagyományápoló helyi társadalom megteremtésének jegyében. A települések lakóit egymáshoz közelebb hozó, helyi identitástudat erősítését és helyi hagyományok ápolását szolgáló rendezvények hozzájárulhatnak az egészséges, nyitott helyi társadalom kialakulásához. Stratégiai cél a térségen belüli kapcsolati hálók, együttműködések erősítése. Ennek érdekében támogatni szükséges a térség polgárait egymáshoz közelebb hozó, egymás kultúrájának, értékeinek, munkájának megismerését elősegítő rendezvények lebonyolítását.

c) A támogatható tevékenység területek meghatározása: Olyan szereplők támogatása, akik a helyi lakosságot szeretnék bevonni a közösségteremtésbe. rendezvényszervezés, fellépői díjak, egyéb a rendezvényhez kapcsolódó programok költsége és a rendezvény kivitelezéséhez szükséges eszközbeszerzés, kiadványok szerkesztéséhez, nyomtatásához kapcsolódó költségek.

2) Nem támogatható tevékenységek:

- személygépjármű beszerzés,
- élő állat vásárlás,
- használt árucikkek beszerzése,
- támogatási jogosultságok megvásárlása,
- működési költségek,
- alapanyag és forgóeszköz,
- vállalkozás alapítás költségei,
- mezőgazdasági üzemek beruházásai,
- saját teljesítés, rezszi költség,
- lágyszárú növények beszerzése/telepítése,
- lőfegyverek, lőszer, robbanóanyagok,
- pirotechnikai eszközök beszerzése,
- mobiltelefon és okostelefon,
- tablet beszerzése,
- olyan rendezvény, amely kizárólag egy specifikus vállalkozás termékeinek és érdekeinek prezentálását szolgálja.

3) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni. A rendezvény kizárólag a Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség (DZVSZ) működési területén valósul meg. Kizárásra kerülnek azok a projektek, amelyek érvényes támogatói okirattal rendelkeznek az államháztartás különböző részeiből vagy a Strukturális Alapokból származó forrásokra vonatkozóan, amikor tervezett helyi felhívásokra történő támogatási kérelmeket kívánnak elindítani ugyanarra a helyszínrre és ugyanarra a tevékenységre. Kivételt képezhetnek azok a projektek, amelyeknek a benyújtott fejlesztési igénye a korábbi projekt minőségi fejlesztését célozza meg, miközben fenntartja a korábbi projekt eredményeit. Az előző projekt bemutatását és az új projekt elkülönítését/lehatárolását projekttervben kell részletesen bemutatni.

4) A jogosultak köre:

- települési önkormányzatok,
- civil szervezetek,
- egyház jogi személy,
- nonprofit kft,

5) Kiválasztási és jogosultsági kritériumok, alapelvek:

a) Jogosultsági kritériumok

- a HACS munkaszervezetével történt egyeztetést alátámasztó jegyzőkönyv,
- kidolgozott és részletes projektterv, mely tartalmazza a rendezvény tematikáját.
- a térségben székhellyel vagy telephellyel rendelkező civil szervezet pályázhat;
- illeszkedés a HFS céljaihoz.

b) A pályázó vállalja, hogy

- A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség arculati elemeit feltünteti kommunikációjában;

c) Kiválasztási kritériumok:

- részt vett a HFS elkészítésében projektgyűjtő adatlap beküldésével, fejlesztési elképzelés személyes egyeztetésével, vagy a pályázat beküldése előtt megtartásra került fórumon megjelent,
- kidolgozott és részletes projektterv, mely tartalmazza a rendezvény tematikáját.

6) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 92.389.895 Ft;
- b) a támogatás aránya: 95%;
- c) a projekt méret korlátai: minimum 100.000 Ft, maximum 4.000.000 Ft
- d) a támogatás módja: hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás.

7) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. II. félév– 2026. II. félév

8) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 18 hónap

9) Ki meneti indikátorok:

- a) A támogatott projektek száma (db) 40-50.
- b) A támogatott önkormányzatok száma(db): 31.
- c) A támogatott civil szervezetek száma: 14.

- d) A támogatottegyházi jogi személyek száma: 5.

9.2 Együttműködések

a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

A HACS az elmúlt időszakban 2 erdélyi LEADER szervezettel is kapcsolatba került. Ezen együttműködések továbbfejlesztésére kívánunk nemzetközi projektet megvalósítani. A Romániában, Hargita és Kovászna megyében működő civil szervezet bevonásával létrejövő pályázat célja az aktív turizmus jó gyakorlatainak adoptálása, a turisztikai együttműködés erősítése. Ennek a projektnek a keretében számos elemet meg kívánunk valósítani: tanulmányút és study tour szervezése, turisztikai workshop rendezése egymás értékeinek és lehetőségeinek megismerésére és propagálására, eszközbeszerzés és kísérő rendezvények tartása. A tervezett fejlesztést a térségek közötti együttműködések támogatására szolgáló forrásból kívánjuk finanszírozni; az előzetesen becsült költség kb. 21 millió Ft.

További együttműködést tervezünk a Tiszatáj Közalapítvánnyal, amely fenntartója és üzemeltetője a három LEADER térség (Dél-Borsodi LEADER Egyesület, Dél- Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség, Tiszatér Leader Egyesület) területét érintő Agrár-környezetvédelmi Tanösvénynek. A LEADER szervezetekkel kiegészülve négyes kooperációban megvalósítani tervezett fejlesztés az alábbi tevékenységeket tartalmazza:

Községhatár (LEADER HACS):	Tervezett tevékenység:
Kesznyéten (DBLE)	Őshonos állatok simogató karámjainak, színjeinek építése
Tiszadob (TLE)	Madár megfigyelő torony építése
Tiszadob – Tiszalúc (TLE-DZVSZ)	A mocsáron átívelő 100 m-es pallósor, és a hozzá kötődő gyaloghíd felújítása
Tiszalúc (DZVSZ)	A 12 m magas megfigyelő torony tetőszerkezetének cseréje, a vasszerkezet korrózióvédelme, festése.
Tiszalúc (DZVSZ)	A másik 12 m magas megfigyelő torony lépcsőjének, látogató szintjének, tetőszerkezet pótlása
Tiszalúc-Kesznyéten (DZVSZ-DBLE)	Gyalogos ösvény kialakítása kb. 2 km hosszon csatorna depónián. (cserjeirtás, talaj egyengetés)
Kesznyéten, Tiszadob, Tiszalúc	5 új eligazító tábla kihelyezése, „Tanösvény kalauz” szórólap készítése 1000 pld-ban nyomtatva, illetve QR kódos verzióban az interneten elérhetővé téve.

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség tervezett forrásigénye: 7,4 millió Ft. Várhatóan 2026-ban valósul meg.

b) Egyéb együttműködések megvalósítása

A HACS a saját területén belül szeretne együttműködést kezdeményezni a települési önkormányzatokkal. Ennek az együttműködésnek a lényege egy saját projekt megvalósítása, mely a térséget lefedő térinformatikai rendszer kiépítését takarja (lásd 9.4.). A projekt eredményeként létrehozott térinformatikai adatokat a települések a saját fejlesztési elképzeléseikhez, valamint további együttműködések megvalósításához egyaránt felhasználhatják. Emellett szeretnénk az Esély és Részvétel Közhasznú Egyesülettel megkezdett, a civil

társadalom számára igen fontos együttműködést elmélyíteni. A rendszeres tájékoztató fórumok és rendezvények mellett a kiadványainkban és internetes kommunikációnkban is tervezünk közös megjelenést. Végül a Taktaköz-Hernádvölgy Fejlődéséért Nonprofit Kft.-vel (más esetben a MÁLYI INVEST Nonprofit Kft.-vel) továbbra is együtt kívánunk működni az önkormányzatok, társulások vidékfejlesztési projektjeinek generálásában és megvalósításában.

9.3 Kommunikációs terv

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség kiemelt fontosságot helyez a kommunikációra, hiszen a LEADER program igényli a folyamatos népszerűsítést. Ennek érdekében a HACS tagjai a munkaszervezeti irodájában rendszeresen személyesen és vezetékes telefonon, mobiltelefonon, e-mailen áll az érdeklődők rendelkezésére. Így biztosítva az információ áramlását. Tájékoztató fórumokat szervezünk online és személyes részvétellel, és biztosítjuk a www.delzemplen.hu honlapon az aktuális hírfolyamok elérhetőségét, kiadványokat készítünk, egyben törekszünk a szakmai partnerekkel való együttműködésre (Kormányhivatal, Irányító Hatóság). A HFS pályázati kiírásairól kapcsolódó eseményekről fórunsorozatokkal tájékoztatjuk a célcsoportokat (önkormányzatok, önkormányzati társulások, szövetkezetek, civil szervezetek, mikrovállalkozások, természetes személyek, egyéni vállalkozások, őstermelők, egyházi jogi személyek). Kiemelt feladatunknak tekintjük a stratégiai partnerek (elsősorban önkormányzatok tájékoztatását, melynek része a KAP ST pályázati felhívásainak ismertetése is. Az alulról építkező tervezés a HFS megvalósítási időszakában is része a szervezetünknek: igyekszünk teret biztosítani tagjaink számára a közös megjelenésre és tevékenységekre. Nyertes pályázóktól beszámolót kérünk és a honlapunkon megjelenítjük azokat ezáltal rámutatást kapunk, hogy milyen jó gyakorlatok és nehézségek voltak jelen, mit kellene változtatni, hogy a fejlesztések sikeresebbek legyenek nekünk is és a jövőbeni pályázóknak is.

9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

A jelenlegi fejlesztési forrás lehetőséget biztosít a HACS számára, hogy végre megvalósítsa a Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség térinformatikai rendszerének kiépítését. A tervezett fejlesztés alapjait egy, a Lechner Tudásközpont együttműködésével kiépítésre kerülő pilot projekt adja. Ebben a térség települései, térségi szereplői, fejlesztési társaságai egy, a beruházások, fejlesztések tervezésében és döntések előkészítésében használható térinformatikai rendszert állítanak fel és üzemeltetnek. Olyan egységes, 3D-s térinformatikai alapadatbázis létrehozását tervezzük a világörökségi területeken, amely segíti a térségen belüli együttműködést, dinamikusabbá teheti a fejlesztéseket. A rendszer két modult tartalmazhat:

1. A fejlesztési modult megfelelő jogosultsággal a települési önkormányzatok, a LEADER szervezet, járási hivatalok, a fejlesztési partnerek használnák (mint ügyfelek). Ennek legfontosabb része a térképi adatbázis, amely a település- és térségfejlesztési feladatokban nyújtana hathatós segítséget.
2. A másik alrendszer a turisztikai modul, amely nyilvánosan elérhető turisztikai, kulturális és örökségvédelmi információkat nyújtana. Itt nemcsak a Tokaj-Hegyalja és a dél-zempléni térség iránt érdeklődők jelennek meg ügyfélként, hanem minden, az idegenforgalomhoz kapcsolódó vállalkozás, civil szervezet és magánszemély is. Ugyanitt az európai uniós források térségi felhasználásáról is tájékozódhat az érdeklődő.

Mindkét alrendszer a felhasználói igények szerint bővíthető, vagyis a felmerülő igényeket rugalmasan ki tudja elégíteni. A lehetőségek száma korlátlan; az adatbázisokat partnereinktől ill. önkormányzatoktól bővíthetjük.

Az így létrejövő rendszer hatásai, várt eredményei igen nehezen foglalhatók össze, mivel nagyban függ attól, hogy a végfelhasználók (elsősorban a fejlesztési modult használó önkormányzatok, vidékfejlesztők) hogyan használják a rendelkezésükre álló információkat, hogyan „élnek az adatokkal”. Emiatt szükséges a rendszer használatának betanítása. A projekt fenntartási idejének végéig minimálisan elvárható eredmények röviden a következőkben foglalhatók össze:

- a) A meglévő erőforrások jóval gyorsabb és hatékonyabb felhasználása: duplikációk kerülése, folyamatok tervezhetősége révén mintegy 15-20 százalékkal csökken a településgazdálkodás és -fenntartás éves költsége;

- b) Források racionális bevonása: az – elsősorban uniós – források arányának 10-15 százalékos növekedése (új projektek generálása), ezáltal jelentős munkahelyteremtés és -megtartás;
- c) A turisztikai szolgáltatásokat igénybe vevők számának 25%-os növekedése, a térségben eltöltött vendégéjszák számának 20%-os növekedése;
- d) A vonalas infrastruktúrához kapcsolódó szolgáltatások elérhetőségének javítása;
- e) Jelen projekt alkalmazható a sikeres eredmények továbbfejlesztésével az egész ország (akár minden magyarországi HACs) vonatkozásában.
- A projekt tervezett összköltsége 22,548 millió Ft; előreláthatólag 2026-ban valósul meg.

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciós intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciós intézkedések hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozta a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).
- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
 - azok, amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
 - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
 - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
 - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neve.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
 - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
 - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
 - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
 - eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.

- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség KAP forrásainak felhasználását.

Az DZVSZ ezekre a kötelezettségekre már a pályázatkészítési szakaszban felhívja a pályázók figyelmét. A döntéshozatali szakaszban az akciócsoport ezeket a vállalkozásokat is vizsgálja majd. A projekt megvalósítási szakaszban az akciócsoport folyamatosan támogatja személyre szabott tanácsadással, kör e-mailekkel, honlap bejegyzésekkel, illetve tájékoztató fórumok szervezésével a projektgazdákat. Az egyes LEADER projektek lezárásakor az egyesület bekéri a projekt leírásokat és legalább 3db nagyfelbontású képet a megvalósult fejlesztésről, továbbá engedélyt kér a honlapon való közzétételhez. Amikor értékelési szakaszhoz ér a LEADER program megvalósítása, az Egyesület munkaszervezete a nyilvántartásai alapján bekéri a nyertes projektgazdától az eredményindikátor értékeket. Ezek alapján a szükséges vizsgálatokat, elemzéseket fogja végrehajtani. A HFS monitoring alapján készített kimutatások az egyesület honlapján, fórumokon, rendezvényeken, hírleveleken keresztül kerülnek nyilvánosságra. A kimeneti, illetve az eredményindikátorok vizsgálatán túl a HACS minden HFS felülvizsgálatkor és HFS megvalósításának végső elemzésekor önértékelést is végre fog hajtani. Ennek során a felülvizsgálatot végző HACS munkacsoport megvizsgálja a forrás-felhasználást, a LEADER-en kívüli egyéb pályázatok adatait, a munkaszervezet szakmai teljesítményét. Ehhez a legfontosabb adatforrás az Egyesület által minden év lezárását követően közgyűlés elé beterjesztett szakmai ill. pénzügyi beszámoló lesz, amelyet az Egyesület közhasznú szervezetként honlapján is rendszeresen közzétesz.

10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mér- tékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadás- ban, ismeretcsereben résztevők száma	R.01 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadás-ban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	fő							
Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	kedvezményezett							
Kiépített megújuló energia-termelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia- termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt							

Energiahatékonyság, megújuló energia, vízmegtakarítás	R.27 Az éghajlattal kapcsolatos beruházások: A KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya	műveletek száma				1	1		
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	létrehozott munkahelyek száma (FTE)				2	4		
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	vállalkozások száma							
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	„okos falu” stratégiák száma							
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő							

Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	fő				10	10		
Eszközbeszerezés száma	A projekt keretében beszerzett eszközök száma	db							
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db							
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db				1	1		
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db				2	2		
Rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db				2	2		

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Térségi civil szervezetek, önkormányzatok és egyházak fejlesztésének támogatása	0	0	120,053335	16,000000		136,053335	22,19
2.	Mikrovállalkozások fejlesztésének támogatása	0	0	222,580107	119,600000	19,900000	362,080107	59,06
3.	Közösségi rendezvények és közösségformáló programok támogatása	0	0	14,389895	78,000000		92,389895	15,07
4.	Dél-Zempléni Térinformatikai Rendszer (DZTR) kiépítése	0	0		22,5482970	0	22,548297	3,68
	Összesen	0	0	357,023337	236,148297	19,900000	613,071634	100

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek		43,531323	43,531323	43,531324	43,531323	174,125293
Animációs költségek	3			3	3	9

Egyéb tervezett bevételek	21	2	11	14	2	50
Összesen	24	45,531323	54,531323	60,531324	48,531323	233,125293

12. Mellékletek

1. számú melléklet

A HACS összetételének részletes bemutatása

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség 2012. október. 1-től kapott LEADER Helyi Akciócsoport elismerést.

Taggyűlés:

A Taggyűlés a tagok összesége. A Taggyűlést szükség szerint, de évente legalább egy alkalommal kell összehívni. A Taggyűlés ülését az Elnökség hívja össze és az elnök vezeti.

Taggyűlés hatáskörébe tartozik:

- a küldöttek számának meghatározása, megválasztása és visszahívása
- a küldöttgyűlés beszámolójának elfogadása
- véleménynyilvánítás az egyesület éves beszámolójának elfogadása előtt
- véleménynyilvánítás az egyesület megszűnésének, egyesülésének és szétválásának Küldöttgyűlés általi elhatározása előtt
- véleménynyilvánítás a tagdíj Küldöttgyűlés általi meghatározása előtt
- dönt bevont szervezettel történő feladatellátásról

Az egyesület tagja lehet minden olyan egyéni vállalkozó, gazdálkodó szervezet, alapítvány, közalapítvány, egyesület, egyházi jogi személy, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, természetes személy, amelynek lakhelye, székhelye, telephelye, fióktelephelye, fióktelepe az egyesület illetékességi területén van. A tagfelvétel kérelem alapján történik, amely tartalmazza legalább két tag ajánlását. A felvételt kérő a Küldöttgyűlés jóváhagyásával válik az egyesület tagjává.

Küldöttgyűlés:

Az egyesület döntéshozó szerve a küldöttgyűlés. A Küldöttgyűlés tagjai a Taggyűlés által megválasztott legalább hét, legfeljebb tizenöt küldött. A Küldöttgyűlésen belül egyik szféra képviselője sem haladhatja meg a 49%-ot. A Küldöttgyűlés megbízatása a megválasztástól számított két évig tart.

A Küldöttgyűlés ülését szükség szerint, de negyedévente legalább egy alkalommal kell összehívni. A Küldöttgyűlés ülését a Küldöttgyűlés elnöke, akadályoztatása esetén az egyesület elnöke vezeti. A Küldöttgyűlés ülése határozatképes, ha azon a küldöttek több mint fele jelen van. A Küldöttgyűlés jelen lévő tagjai háromnegyedének támogató szavazat szükséges az alábbi döntésekhez:

- az Alapszabály módosítása
- az Elnökség tagjainak megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása
- a Felügyelőbizottság tagjainak megválasztása, visszahívása és díjazásuk megállapítása
- egyetértési jog gyakorlása a munkaszervezet vezető munkaviszonyának létesítése, megszüntetése és a határozott idejű munkaviszony meghosszabbítása előtt

A Küldöttgyűlés üléseire tanácskozási joggal meg kell hívni az Elnökség tagjait, a Felügyelőbizottság tagjait és a munkaszervezet vezetőjét.

A Küldöttgyűlés hatáskörébe tartozik:

- az Alapszabály módosítása
- az egyesület megszűnésének, egyesülésének és szétválásának elhatározása
- az Elnökség tagjainak megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása
- az éves költségvetés elfogadása
- az éves beszámoló elfogadása
- az Elnökség tagjai feletti munkáltatói jogok gyakorlása, ha az Elnökség tagja az egyesülettel munkaviszonyban áll

- az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet az egyesület saját tagjával, az Elnökség tagjával, a Felügyelő bizottság tagjával vagy ezek hozzátartozójával köt
- a jelenlegi és korábbi egyesületi tagok, az Elnökség tagjai és a felügyelőbizottsági tagok elleni kártérítési igények érvényesítéséről való döntés
- a Felügyelőbizottság tagjainak megválasztása, visszahívása és díjazásuk megállapítása
- a Küldöttgyűlés elnökének – saját tagjai közül történő – megválasztása
- a választott könyvvizsgáló megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása
- a végelszámoló kijelölése
- az Alapszabályon túli szabályzatok, valamint ügyrendjének megállapítása és módosítása
- egyesületi kitüntetések létrehozása és adományozása
- az éves tagdíj meghatározása
- tag felvétele és kizárása
- munkabizottságok, javaslattevő és véleménynyilvánító testületek létrehozása
- egyetértési jogot gyakorol a munkaszervezet vezető munkaviszonyának létesítése, megszüntetése és a határozott idejű munkaviszony meghosszabbítása előtt
- döntés mindazokban az ügyekben, amelyeket jogszabály, vagy az Alapszabály a döntéshozó szerv hatáskörébe utal

Elnökség:

Az egyesület ügyvezető szerve a háromtagú elnökség. Az Elnökség tagjává az egyesület természetes személy tagjai és a jogi személy képviselői választhatók meg. Az elnökségi tag megbízatása a megválasztástól számított öt év lejártáig tart.

Nem lehet az Elnökség tagja az, akit:

- bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre ítélték, amíg a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól nem mentesült
- e foglalkozástól jogerősen eltiltottak. Akit valamely foglalkozástól jogerős bírói ítélettel eltiltottak, az eltiltás hatálya alatt az ítéletben megjelölt tevékenységet folytató jogi személy vezető tisztségviselője nem lehet
- eltiltottak a vezető tisztségviselői tevékenységtől az eltiltást kimondott megszabott időtartamig

Az Elnökség ülését szükség szerint, de negyedévente legalább egyszer kell összehívni. Az Elnökség határozatképes, ha ülésén az Elnökség legalább két tagja jelen van.

Az Elnökség felelős a Küldöttgyűlésnek, évente beszámol a munkájáról.

Az Elnökség hatáskörébe tartozik:

- az egyesület napi ügyeinek vitele, az Elnökség hatáskörébe tartozó ügyekben a döntések meghozatala
- a beszámoló elkészítése és azoknak a Küldöttgyűlés elé terjesztése
- az éves költségvetés elkészítése és annak a Küldöttgyűlés elé terjesztése
- az egyesületi vagyon kezelése, a vagyon felhasználására és befektetésére vonatkozó, a Küldöttgyűlés hatáskörébe nem tartozó döntések meghozatala és végrehajtása
- a Küldöttgyűlés összehívása, a küldöttek és a meghívottak értesítése
- az Elnökség által összehívott Küldöttgyűlés napirendi pontjainak meghatározása
- részvétel a Küldöttgyűlésen, valamint a Taggyűlésen és válaszadás az egyesülettel kapcsolatos kérdésekre
- a tagság nyilvántartása
- az egyesület határozatainak, szervezeti okiratainak és egyéb könyveinek vezetése
- az egyesület működésével kapcsolatos iratok megőrzése
- az egyesületet érintő megszűnési ok fennállásának mindenkor vizsgálatra és annak bekövetkezése esetén a törvényben előírt intézkedések megtétele
- tagjai közül az Elnökség megbízatásának idejére megválasztja az elnököt
- ellátja mindazon feladatokat, melyeket jogszabály, vagy az Alapszabály nem utal más szerv hatáskörébe

Felügyelőbizottság:

A Felügyelőbizottság az egyesületi szervek, valamint a jogszabályok, az Alapszabály és az egyesületi határozatok végrehajtásának, betartásának ellenőrzéséért felelős háromtagú szerv.

A Felügyelőbizottság tagjává az egyesület természetes személy tagjai és jogi személy tagok képviselői választhatók meg. A Felügyelőbizottsági tagok megbízatása a megválasztástól számított öt évig, de legfeljebb az Elnökség megbízatásának megszűnéséig tart.

Nem lehet a Felügyelőbizottság tagja, akivel szemben az Elnökségre vonatkozó kizáró ok áll fenn, továbbá aki, vagy akinek a hozzátartozója az Elnökség tagja.

A Felügyelőbizottság ülését szükség szerint, de félévente legalább egy alkalommal kell összehívni. A Felügyelőbizottság határozatképes, ha legalább két tagja jelen van.

A Felügyelőbizottság felelős a Küldöttgyűlésnek, évente beszámol a munkájáról.

Munkaszervezet:

A Munkaszervezet az egyesület ügyviteli és adminisztratív szervezete.

A munkaszervezet vezető:

- gyakorolja a munkáltatói jogokat a Munkaszervezet munkavállalói tekintetében
- gondoskodik a Munkaszervezet működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról
- tanácskozási joggal vesz részt a Taggyűlés, a Küldöttgyűlés és az Elnökség ülésén
- képviseli az egyesületet
- ellátja mindazokat a feladatokat, amellyel a Küldöttgyűlés, az Elnökség, vagy az elnök megbízza.

11. Nem lehet munkaszervezet vezető az egyest elnöke és a Felügyelőbizottság elnöke.

2. számú melléklet

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség taglistája

von Holland Zrt	Szada Mezőgazdasági Szövetkezet
AGRO-TÁR Kft.	Szerencsi Pihenő Kft.
Angelovics Kft.	Szőlő Násza Kft.
BEMSZ Bt.	Szőrmók Ker. és Gyorsétkeztetési Bt.
Benedicta Szőlőbirtok és Pincészet Kft.	THN Kft.
Borecet Kft.	TIRK-OSA Kft.
BORKER Bt	TOKAJ HOLDING Zrt.
Borsod-Bau Kft.	TOKAJ NOBILIS Szőlészeti és Borászati Kereskedelmi Bt.
ÉL-KO Kft.	Vámosi Dohánybolt Bt.
FAIMPEX Hungary Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Szerencsi Városüzemeltető Non-profit Kft.
FC GENERAL Kft.	Tokaji Borvidék Szőlészeti és Borászati Kutatóintézet
Harkány Trafik Bt.	Kisfalucska Közhasznú Nonprofit Kft.

Hátas-Tanya Bt.	Filep András egyéni vállalkozó
Hegedűs és Társa Kft.	Gaál József
I. Controll Kft.	Hotyek Attila egyéni vállalkozó
IVÁNCsó SZŐLÉSZETI BORÁSZATI Kft.	Kovács Gyula
Júlia Pincészet Kft.	Kovács Krisztián
Kékpárkány Kft.	Kovácsné Drozda Aranka
Ko-Duett Kft.	Lengyel Imre egyéni vállalkozó
Mandel Group Kft.	Linkon Livia egyéni vállalkozó
Molnár Piktör Kft.	Mátyás Józsefné egyéni vállalkozó
Montium-Bor Szőlészeti és Borászati Kft.	Nyers Tamás egyéni vállalkozó
Nyakigláb Kft.	Rozgonyi István
Palota Borház Kft.	Simon Csaba dr.
Pásztor és Társa Építő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	Szabó István egyéni őstermelő
Alsódobszai Református Egyházközség	Észak-Magyarország Flórája Faunája Természet- és Állatvédelmi Alapítvány
Bekecsi Görög Katolikus Egyházközség	Golop Idegenforgalmáért és Kultúrájáért Egyesület
Csobaji Református Egyházközség	Golopi Iskolásokért Alapítvány
Erdőbényei Római Katolikus Egyházközség	Gólyafészek Református Alapítvány
Legyesbényei Református Egyházközség	HON Kulturális és Művészeti Alapítvány
Legyesbényei Római Katolikus Egyházközség	Mádi Kör Bor-eredetvédelmi Egyesület
Mádi Római Katolikus Egyházközség	MTTSZ Taktaharkányi Lövészklub
Megyasói Református Egyházközség	Nagycsaládosok Országos Egyesületének Taktaharkányi TAGEGYESELETE
Megyasói Római Katolikus Egyházközség	Nagyközségi Sportegyesület, Tiszalúc
Mezőzombori Római Katolikus Egyházközség Bodrogkisfaludért Egyesület	Összefogás Tiszatardosért Közhasznú Egyesület Szabóné Orbán Szilvia őstermelő
Monoki Római Katolikus Egyházközség	Prügyi Gazdakör
Prügyi Református Egyházközség	Prügyi Református Egyházközségért Alapítvány
Taktabáji Református Egyházközség	Sikeres Tokaj-Hegyalja Egyesület
Taktaharkányi Református Egyházközség	Sporthorgász Egyesület, Tiszalúc

Tállya-Abaújszántó-Tokaj-Sátoraljaújhelyi Misziói Evangélikus Egyházközség	Taktaharkányi Civilek Szövetsége
Tarcali Református Egyházközség	Taktaharkányi Polgárőr Szervezet
Tarcali Római Katolikus Egyházközség	Taktaharkányi Takta Vadásztársaság
Tiszaladányi Református Egyházközség	Taktaközi Horgász Egyesület
Tiszalúci Református Egyházközség	Tiszalúci Református Templomért Alapítvány
Tokaji Evangélikus Egyházközség	Tokaj Város Vegyeskara Amatőr Művészeti Egyesület
Tokaji Református Egyházközség	Tokaj-Hegyalja, Taktaköz, Hernád-völgye Idegenforgalmi és Kulturális Egyesület
A Taktaharkányi Református Egyházközségért Közhasznú Alapítvány	Tokaji Országzászlóért Egyesület
Abaúj-Zemplén Térségi Vállalkozás-fejlesztési Egyesület	Tokaj-Sonoma Egyesület
	Csobaj Község Önkormányzata
Alsódobsza Község Önkormányzata	
Bodrogkisfalud Sport Életmód Egyesület	Erdőbénye Község Önkormányzata
Bekecs Község Önkormányzata	Szegi Község Önkormányzata
Baskó Község Önkormányzata	Szegilong Község Önkormányzata
Bodrogkisfalud Község Önkormányzata	Taktabáj Község Önkormányzata
Bodrogkeresztúr Község Önkormányzata	Tarcal Község Önkormányzata
Legyesbénye Község Önkormányzata	Tiszaladány Község Önkormányzata
Mád Község Önkormányzata	Tiszatardos Község Önkormányzata
Megyaszó Község Önkormányzata	Tokaj Város Önkormányzata
Mezőzombor Község Önkormányzata	Golop Község Önkormányzata
Monok Község Önkormányzata	Sima Község Önkormányzata
Prügy Község Önkormányzata	Tállya Község Önkormányzata
Rátka Község Önkormányzata	Sóstófalva Község Önkormányzata
Taktaharkány Nagyközség Önkormányzata	Újcsanáros Község Önkormányzata
Taktakenéz Község Önkormányzata	Kisfalucska Agro Kft
Taktaszada Község Önkormányzata	Milltransker Kft
Tiszalúc Önkormányzata	Falusi turizmus B-A-Z megyei egyesülete
Szerencs Város Önkormányzata	Vízisport Club Tokaj Egyesület

French Wall Kft.	Szegiek Egyesülete
Rákóczi Pince és Udvarház Kft.	Kvaszinger Borászat Kft.
Czirba László	Tarcal Bor és Kultúra Egyesület
X-online.hu Bt.	Worldtechnologies Kft.
Event szervezés Kft.	Natur Premium Szoc Szöv.
Lizi London Kft	Városlépték Kft.
Só-Fény-Hang Kft.	Lukács Bence e.v.
ELF-Lift Kft	DOVÁK-BAU Kft
HDBC Consulting Zrt	Ferencz József e.v.
Radics Renáta e.v.	Sárossy János e.v.
Siku Albert	Soltészné Novák Andrea e.v.
Keményffy Kft.	Orosz Nóra
Hegedűs-Alvári Orsolya	Értékből Jövő innovációs Alapítvány
DreamCreator Studio Bt.	Tudatos Jövőformáló Alapítvány
La Cosa Nostra Egyesület	LEV-ZSÓ Builder Építőipari Kft.

3.számú melléklet

A Küldöttgyűlés, mint a Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség legfőbb döntéshozó szervének tagjai

Név	Képviselt szféra	Képviselt település
Búdi Károly	Közzsféra	Alsódobsza
Kántor Dezső	Közzsféra	Erdőbénye
Kovácsné Drozda Aranka	Civil szféra	Tarcal
Juga György	Üzleti szféra	Bodrogkisfalud
Nagy István	Üzleti szféra	Tiszalúc
Nagy Károly	Civil szféra	Prügy
dr. Szemán Ákos	Közzsféra	Taktaharkány
Varkoly Ádám	Üzleti szféra	Szerencs

4. számú melléklet

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség elnökségének tagjai

Név	betöltött pozíció	szféra
Búdi Károly	elnök	üzleti
dr Szemán Ákos	alelnök	köz
Nagy Károly	alelnök	civil

5. számú melléklet

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség Felügyelőbizottságának tagjai

Név	megnevezés
Kovácsné Drozda Aranka	elnök
Serfőző Szabolcs	tag
Juga György	tag

6. számú melléklet

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség munkaszervezetének tagjai

Név	betöltött munkakör	munkaviszony kezdete	végzettség
Szomráki Róbert	munkaszervezet-vezető	2012	felsőfokú
Takács Gábor	vidékfejlesztési referens	2013	felsőfokú
Ullik Zsolt	vidékfejlesztési referens Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetség 2013	felsőfokú	

7. számú melléklet

A DZVSZ HACS településeinek állandó lakosságszám változása

	2013	2021	2022	2023
Alsódobosza	294	298	283	283
Baskó	168	186	194	183
Bekecs	2528	2454	2475	2444
Bodrogkeresztúr	1136	1006	957	921
Bodrogkisfalud	840	879	856	840
Csobaj	702	682	662	682
Erdőbénye	1123	1102	1087	1078
Golop	550	579	586	569
Legyesbénye	1524	1491	1449	1447
Mád	2260	2051	2014	1993
Megyaszó	2714	2700	2695	2677
Mezőzombor	2469	2355	2343	2312
Monok	1665	1500	1516	1527
Prügy	2488	2551	2520	2505
Rátka	957	924	944	957
Sima	29	42	42	44
Sóstófalva	244	264	254	239
Szegi	258	305	298	289
Szegilong	199	245	243	250
Szerencs	9130	9017	8906	8858
Taktabáj	613	575	599	585
Taktaharkány	3634	3622	3605	3623
Taktakenéz	1265	1210	1220	1210
Taktaszada	1952	1927	1911	1905
Tállya	1929	1766	1740	1712
Tarcal	2886	2822	2789	2787
Tiszaladány	645	604	585	595
Tiszalúc	5161	5061	5003	5065
Tiszatardos	227	229	234	241
Tokaj	4514	3771	3771	3694
Újcsanáros	857	884	878	847
ÖSSZESEN:	54970	53114	52659	52362

8. számú melléklet

A Dél-Zempléni Vidékfejlesztési Szövetséghez tartozó települések járási beosztása

Szerencsi járás	Tokaji járás	Gönci járás	Miskolci járás
Alsódobsza	Bodrogkeresztúr	Baskó	Sóstófalva
Bekecs	Bodrogkisfalud	Sima	Újcsanáros
Legyesbénye	Csobaj		
Mád	Erdőbénye		
Megyaszó	Szegi		
Mezőzombor	Szegilong		
Monok	Taktabáj		
Prügy	Tarcal		
Rátka	Tiszaladány		
Taktaharkány	Tiszatardos		
Taktakenéz	Tokaj		
Taktaszada			
TiszalDél-Zempléni Vi- dékfejlesztési Szövet- ség			
Szerencs			

9. számú melléklet

A DZVSZ pályázati együttműködései (2017-2021)

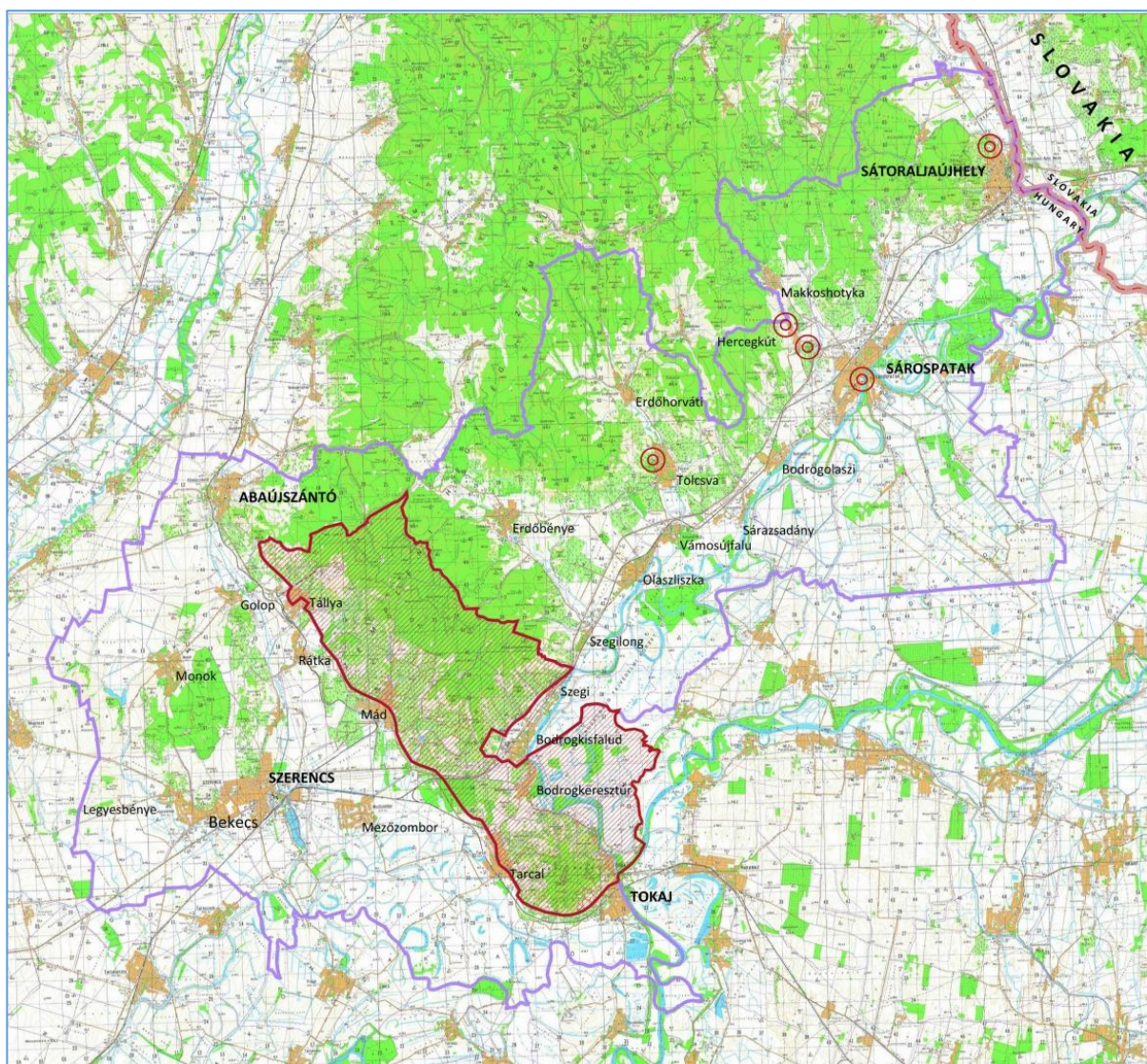
jogcím	kedvezményezett	megítélt támogatás összeg (Ft)
VP6-7.2.1.1-20 Helyi piac	Csobaj Község Önkormányzata	68 278 488
VP6-7.2.1-7.4.1.3-17 He- lyi piac	Taktaharkány Község Önkormányzata	37 310 676
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Kül- területi helyi közutak fej- lesztése	Alsódobsza Község Önkormányzata	84 748 945
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Kül- területi helyi közutak fej- lesztése	Bekecs Község Önkormányzata	19 134 385

VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Csobaj Község Önkormányzata	79 691 674
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Hernádkak Község Önkormányzata	8 343 583
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Hernádkércs Község Önkormányzata	27 251 718
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Mezőzombor Község Önkormányzata	99 354 261
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Nagykinizs Község Önkormányzata	22 857 070
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Taktaharkány Nagyközség Önkormányzata	9 999 992
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Taktaközi Önkormányzati Szennyvízelvezetési és Szennyvíztisztítási Társulás	22 396 148
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Taktaszada Község Önkormányzata	72 967 465
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Tiszalúc Nagyközség Önkormányzata	94 103 010
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Tiszatardos Község Önkormányzata	35 870 162
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Újcsanáros Község Önkormányzata	84 875 898
VP6-7.2.1.1-21 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Alsódobsza Község Önkormányzata	299 243 368
VP6-7.2.1.1-21 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Sóstófalva Község Önkormányzata	62 206 756
VP6-7.2.1.1-21 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Taktaharkány Nagyközség Önkormányzata	299 242 130

VP6-7.2.1.1-21 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Taktaközi Önkormányzati Szennyvízelvezetési és Szennyvíztisztítási Társulás	299 243 517
VP6-7.2.1.1-21 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Tarcal Község Önkormányzata	284 934 748
VP6-7.2.1.1-21 Külterületi helyi közutak fejlesztése	Újcsanáros Község Önkormányzata	63 270 262
VP6-7.2.1-7.4.1.-16 Településkép, közösségi tér fejlesztése	Mád Róm. Kat. Plébánia	13 990 403

10. számú melléklet

Tokaj Történelmi Borvidék térképe (forrás: TBFT)

A DZVSZ védett természeti területei

12. számú melléklet

Világörökségi buszjárat (TOKAJBUSZ) térképe

